

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

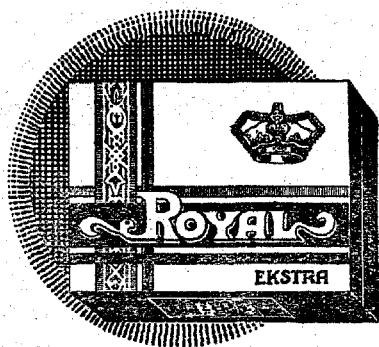
TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 1

Tallinn, 8. jaanuaril 1935

Nr. 1

on

kõrge hädusega paberosside
kaitsemärk

AHTO

25 tk. — 20 senti

UKU

25 tk. — 20 senti

SEVILLA-Ekstra

25 tk. — 35 senti

ROYAL-Ekstra

25 tk. — 35 senti

ROYAL

25 tk. — 35 senti

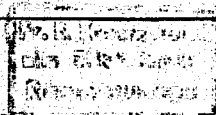
GRAND

20 tk. — 40 senti

STANDART

20 tk. — 40 senti

on eelistatumaid ja
nõutavamaid paberosse.

Kuukiri

„KONJUNKTUUR“

on määratud Konjunktuuriinstituudi uurimistööde ja väliskaastöö igakuiseks avaldamiseks.

KONJUNKTUUR jaotub sisult 12 eriossa.

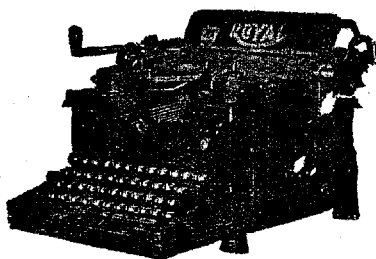
- I. Konjunktuuriindekseis tuuakse arvuline ülevaade kõigi tähtsamate majanduselu nähtuste kohta.
- II. Eesti majanduse ülevaates püütakse anda meie majanduselu nähtuste igakülgne objektiivne hinnang. Selle koostamisest võtavad osa ka seksioonide nõukogud.
- III. Välismaa majanduselust antakse samuti igakuine ülevaade, käsitledes välisriikides ilmsikstulevaid suundi.
Nende üldiste ülevaadete kõrval omistatakse üksikasjalist tähelepanu pike-
mate käsitluste näol tähtsamale üksikaladele (põllumajandus, tööstus,
kaubandus, transport, tarbimine, töö- ja palgaolud).
- IV. Riigimajanduse osas võetakse üksikasjalisele käsitlusele meie riigimajandus ta-
guulatuses, samuti tuuakse ka ülevaateid tähtsamate riikide riigimajanduse sei-
sukorrast.
- V. Balti riikide kohta toodavad ülevaated toimuvad nende riikide tegelaste kaasabil
ja tohiksid kujuneda meile huvitavaiks.
- VI. Vene majanduse osas avaldatavad andmed aitavad kaasa meie idanaabri olukorra
hinnangule.
- VII. Maailmamajanduse probleeme osas jälgitakse maailmamajanduses sündivat mur-
rangut ja majandusstruktuuri muutusi.
- VIII. Ühiskondlikke probleeme on osa, kuhu kuuluvad uurimused, mis majanduselu kõr-
val haaravad ka ühiskondlikku elu.
- IX. Majandusteooria osa püüab käsitleda tähelepanuvamaid voole kaasaegses majan-
dusteoorias.
- X. Konjunktuuri teooria arenemisest tuuakse järjekindlalt ülevaateid.
- XI. Konjunktuurasutiste tööst antakse järg-järgult ülevaateid kõigi tähtsamate konjunk-
tuurasutiste töö ja saavutuste kohta. Ühtlasi sisaldub selles osas ka meie oma
instituudi tegevuse kroonika.
- XII. Välisriigid arvudes tuuakse ühtlasel süsteemil korraldatud ülevaateid järjekorras
kõigi tähtsamate välisriikide kohta.

Välismaail instituudi väljaannete käsitamise kergendamiseks varustatakse kõik artiklid ja neis avaldatud tabelid eesti keele kõrval ka ingliskeelsete peal-
kirjadega. Ühtlasi ilmub ühel ajal kuukirjaga ka selle ingliskeelne lisa,
tuues majandusülevaate ja võimalust mööda ka teiste artiklite sisu kokkuvõtte
selles maailmakeeles.

Kuukiri „Konjunktuur“ ilmub iga kuu 25-dal vihkudena ligi 64 lk.

Tellimishind	Kr. 8.—	aastas, poolaast.	Kr. 5.—
ühes nädalikirja „Majandusteadetega“	„ 12.—	„	„ 7.—

Tellimised saata: Konjunktuuriinstituut, Toomkooli 13, Tallinn.

Büroomasinad

KIRJUTUSMASINAD

Royal

ARVESTUSMASINAD

Facit

LIITMISMASINAD

Dalton

PALJUNDAJAD

Ellams

JA NENDE TARBED

V-d. Loun & Schitikov

Tallinn, Niguliste 18. Tel. 434-37

AKTSIASELTS

„TEKLA“

Peakontor

Tallinn, Suur Karja 15

Tel. 448-18

•

Riideärid:

<i>Tallinn, Suur Karja 15 tel.</i>	<i>445-23</i>
<i>Tallinn, Valli 10</i>	<i>„ 468-02</i>
<i>Kaapsalu, Ghte 2</i>	<i>„ 1-57</i>
<i>Hüresaare, Kauba 2</i>	<i>„ 72</i>
<i>Mustvee, Tartu 15</i>	<i>„ 62</i>
<i>Karva, Peetri plats 2</i>	<i>„ 2-38</i>
<i>Setseri, Riia 1</i>	<i>„ 1-17</i>
<i>Särnu, Jännesselja 5-a</i>	<i>„ 1-10</i>
<i>Rakvere, Turuplats</i>	<i>„ 2-85</i>
<i>Valga, Kesk 11</i>	<i>„ 26</i>
<i>Viljandi, Tartu 6-a</i>	<i>„ 2-40</i>
<i>Võru, Jüri 5-a</i>	<i>„ 1-26</i>

•

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute kaubad:

Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A-S-i

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O-Ü-se

Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse Eesti Niidivabrikute Ühisuse

•

Välismaa kauba tarvitamisel voolab meie raha üle piiri, suureneb järjest töötute arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!

•

Ostes kodumaa kaupu, vähendame tööpuudust!

Eesti Kirjastuse Ühisus Postimees

TARTUS, ÜLIKOOLI 21-23. TEL.: 65-80 ja 14-65
TALLINNA KONTOR, RAEKOJA PL. 9 (vanas vaekojas). Tel.: 436-11 ja 436-81

Postimees (79. aastakäik) — värskem ja tuumakam päevaleht

Tellige, lugege ja levitage Postimeest

Tellimishinnad endised

Postimehe trükikoda, köitekoda, tsinkograafia rahuldavad
asjatundlikult ja soodsate hindadega kõigi tellijate soove

Postimehe RAAMATUKAUPLUS, Tartus, Suurturg 16

Telefon 2-50

Täielikum raamatu- ja kirjutusmaterjali ladu

MAJANDUSTEATED Nr. 1 — SISU:

	Lhk.
Toimetuselt	1
PÖLLUMAJANDUS.	
Eesti võihinna madaluse põhjused Inglise turul. V. Raud	2
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.	
Kummitööstuse saaduste toodang ja sissevedu. P. Semper	7
Puitsaaduste välisurg	9
Eesti kaubanduslepingud möödunud aastal	11
Tallinna sadam 1934. a.	12
RAHANDUS.	
Pankade tegevuse 11 kuud. V. Feldman	13
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	14
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.	
Võiturg	15
Põllumajandussaaduste väljavedu	15
Peekoniturg	16
Tapaloomade- ja lihaturg	16
Kanamunaturg	17
Teraviljaturg	18
Linaturg	19
Kartuliturg	20
Aedviljaturg	20
Metsaturg	21
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Kullavarade liikumine	21
Puuvillakasvatuse ja -tööstus	22
Tööstuse tegevusmäär Inglises	23
Raudteede seisukorras	23
Ameerika krediit Saksale	23
Protseentimäärade alandamine	23
Sõjavõlgade tasumise vähjakäik	23
Rahaväärtuse langetamine Tšillis	23
KAUBAMÄRKIDE JA ERIALADE JUHT	24

CONTENTS:

	Page
Editorial	1
AGRICULTURE.	
Reasons for low Prices of Estonian Butter on English Markets	2
INDUSTRY AND TRADE.	
Production and Imports of Rubber Goods	7
Timber export Market	9
Commercial Treaties of Estonia in 1934	11
Tallinn Harbour, 1934	12
FINANCES.	
Activity of Banks I. I.—I. XII 1934	13
PRICES.	
Prices and Quotations	14
AGRICULTURAL MARKETS.	
Butter Market	15
Exports of Agricultural Products	15
Bacon Market	15
Cattle and Meat Market	16
Egg Market	17
Grain Market	18
Flax Market	19
Potato Market	20
Vegetable Market	20
Timber Market	21
FOREIGN COUNTRIES.	
Movement of Gold Reserves	21
Cotton Growing and Cotton Industry	22
Industrial activity in England	23
Condition of Railways	23
U. S. A. Credits to Germany	23
Lowering of Discount rates	23
War debt Payments to USA	23
Currency depreciation in Chile	23
TRADE MARKS AND SPECIALITIES	24

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 1

Tallinn, 8. jaanuaril 1935

Nr. 1

Tallinn, 8. jaanuaril 1935.

MAJANDUSTEATED on määratud Konjunktuurinstituudi väiksemaulatuslikkude uurimuste ja jooksva informatsiooni avaldamiseks, misjuures esijoones leiavad vaatlust tootmisküsimused ja turgude seisukord.

Põllumajanduse alal jätkatakse „Majandusteatedes“ „Põllumajandusturust“ viis aastat kestnud tööd põllumajandusliku tootmise ja turgude ülevaadete avaldamisega.

Põllumajandusliku väljaveo küsimuste — või, peekoni, munade, lina ja metsasaaduste välisturgude — kõrval jälgitakse ka kõiki põllumajandussaaduste siseturu küsimusi.

Tööstuse ja kaubanduse alal püütakse valgustada eriti üksikharude tegevust.

Meie üriilmale eriti tähtsaks tuleb pidada väliskaubanduse süvendatud vaatlemist. Andmed väliskaubanduse üksikainete järgi olid teatavasti seni saadavad vaid aasta kokkuvõtteis. „Majandusteated“ alustavad nende käsitlemist ka lühemate ajavahemike järgi, püüdes valgustada iga aine välisturge ja nende arengu suunda.

Rahanduse alal tuuakse jooksvaid kokkuvõtteid meie riigimajandusest ja rahaasutiste tegevuse tulemusist.

Hindade taseme alal analüüsitakse järjekindlalt suurmüügi, turu, laada ja t. hindu. Suurmüügihindade paremaks jälgimiseks kujundatakse eriline korrespondentvõrk, et andmeid nende hindade kohta teha ulatuslikumalt laiemaks. Ka välismaa hindade tase tuleb siin järjekindlale vaatlusele.

Välismaa majandusteatemete osas peatatakse tähelepanuväärsemal majanduselu sündmusil ja tuuakse uusimaid iseloomustavaid andmeid, eriti selliseid, mis ajakirjanduses pole leidnud käsitamist.

„Majandusteade“ viimased leheküljed pühendatakse praktilisile andmeile. Siin leiavad käsitlust uued Eestis toodetavad artiklid, tuuakse süsteemiliselt korraldatud andmed kaubamärkide ja erialade kohta, samuti välisfirmade esinduste kohta. Need andmed peaks aitama kaasa meie üriilma tegeleasile nende töös.

TOIMETUS.

PÖLLUMAJANDUS

EESTI VÕIHINNA MADALUSE PÕHJUSED INGLISE TURUL.

REASONS FOR LOW PRICES OF ESTONIAN BUTTER ON ENGLISH MARKETS.

Dr. V. Raud.

Kuigi oleme Inglise turule 12 aasta kestel saatnud 40 milj. kg. ümber võid, ei ole Eesti võid, vaatamata tema suhteliselt heale kvaliteedile, suudetud seal töötada rahuldavalt sisse. Nagu näeme hindade võrdlusest, ei ole Eesti (samuti ka Läti ja Leedu) või hind võrreldes teiste riikide võiga tõusnud, vaid langenud ning viimasel aastal olnud kohati odavamaks võiks Inglise turul.

Tuues statistilise ülevaate hindade vahetõrgete kujunemise kohta, püüame selgitada põhjusi, miks Eesti või hind Inglise turul on langenud praeguse madalseisuni.

1. Hindade võrdlus. Kuna Eesti võid Inglise turule on saadetud peamiselt suve- ja sügisekuudel, siis annavad õigemalt pilti hinnavõrdlused juunis, augustis ja oktoobris.

Võihinnad*) viimase neljal aastal (š cwt).

Butter Prices for 1931-34 (sh. per cwt).

	Juuni	August	Oktoober
	1931		
Taani	119	125	134
Soome	118	121	129
Eesti	108	110	115
Uus-Meremaa	112	115	115
Siberi	102	94	103
	1932		
Taani	102	113	119
Soome	103	111	113
Eesti	90	91	95
Uus-Meremaa	98	109	110
Siberi	90	85	90
	1933		
Taani	91	104	112
Soome	94	102	110
Eesti	78	82	91
Uus-Meremaa	81	90	99
Siberi	—	75	84
	1934		
Taani	86	107	111
Soome	93	100	108
Eesti	72	70	63
Uus-Meremaa	77	80	69
Siberi	69	68	62

*) Soome hinnad Manchesteris, teiste sortide hinnad Londoni tootainete börsil.

Hinnavaheed Eesti-Taani ja Eesti-Soome vahel, vaatamata suurele hinnalangusele viimaste aastate kestel, ei ole vähenenud, vaid tõusnud.

Hinnavahe Eesti-Taani ja Eesti-Soome vahel:
(š cwt).

Differences between Estonian, Danish and Finnish Butter Prices (sh. per cwt.)

	Eesti vähem kui Taani.		
	Juuni	August	Oktoober
1931	11	15	19
1932	12	22	24
1933	13	22	21
1934	14	37	43
	Eesti vähem kui Soome		
1931	10	11	14
1932	13	20	18
1933	16	20	19
1934	21	30	45

Vahe Eesti-Taani ja Eesti-Soome võihindade vahel on muutunud eriti suureks 1934. a. teisel poolel.

Hinnavahe Eesti-Siberi, kui kõige odavama, või vahel on viimaste aastate kestel vähenenud.

Eesti või kallim kui Siberi või.

	Juuni	August	Oktoober
1931	6	16	13
1932	0	5	5
1933	—	7	7
1934	3	2	1

Kõik need andmed näitavad, et Eesti võiseisukord Inglise turul on viimasel ajal nõrgenenud.

Kuna sarnane suhteline Eesti (resp. ka teiste Balti riikide) võisortide hinna langus sündinud, on tähtis teada neid asjaolusid, mis seda põhjustanud. Hinna languse põhjustena tuleb kõigepealt märkida:

(a) suurenenud või sissevedu Inglisele Eestist (resp. Balti riikidest) viimaste aastate kestel,

(b) ebalihiline turu varustamine, mis ei võimaldanud turgu tarvilikult töötada sisse,

(c) võiseagajate vähenenud huvi Eesti või vastu,

(d) kaubandusliku organisatsiooni korraldamatus ning

(e) või kvaliteedi mitte kohanemine Inglise nõuetele ja kvaliteedi nõrgenemine talvekuudel.

Need on peapõhjused, mis mõjunud mõni lühemat; mõni pikemat aega praeguse seisukorra kujunemisele Eesti või hindades. Püüame neid analüüsida üksikult.

2. Või sissevedu. Kuna viimasel ajal on Inglise kaubanduslikes ringkonnas hakatud Eesti, Läti ja Leedu võile vaatama kui ühisele võisorstile — Balti võile, siis mõjutavad nende üksikute võisortide hinnad üksteise kujunemist. Sel põhjusel tuleks Balti gruppi vaadelda üheskoos.

Balti grupi (resp. Eesti, Läti, Leedu) või sissevedu Inglise (1000 tsentnerites):

England's Butter Imports from Baltic Countries (Estonia, Latvia, Lithuania, resp.) in 1000 cwt.

	Eestist	Lätist	Leedust	Kokku
1928	78	50	1	129
1929	110	81	13	204
1930	96	49	21	166
1931	125	39	40	204
1932	83	112	68	263
1933	83	146	104	333
1933 9 kuud	70	113	89	277
1934 9 kuud	105	137	115	357

Nii on või sissevedu Inglise Balti riikidest viimaste aastate jooksul kiiresti tõusnud: 1932. ja 1933. a. 30% võrra ja käesoleva aasta 9 kuu kestel 29% võrra. Kuigi ka või üldsissevedu on nende aastate kestel tõusnud, siis ikkagi tunduvalt väiksemal määral, kui sissevedu Balti riikidest. On põhjust märkida, et eriti on suurenenud või sissevedu Lätist ja Leedust.

Ehk küll või sisseveo suurenemine Balti riikidest 70—80 tuhande tsentneri võrra aastas on võrreldes Inglise turu mahutusega õige väike kogus, mõjub ta siiski sissetöötamata turul hinna kujunemisele suruvalt.

Ühenduses Inglise turu varustamise moodiga satume teisele ning ühtlasi peapahela Eesti (resp. Balti) või turustamise küsimuses Inglise turul. See on ebatühtlus ekspordis üksikul aastaagadel.

3. Turu varustamine ja selle mõju hinna kujunemisele.

Supply and Prices.

järjekindlalt nädalast-nädalasse aastate

viisi. Ainult suur hinnasoodustus võib tarvitajat ahvatleda ostma mingit teist sorti. Tarvitaja kõrval eelistab samuti järjekindlalt ühe ja sama kaubaliigi saamist ka väikekaupmees — see lihtsustab tema tegevust kauba hankimisel. Sellest järgneb, et ühe kaubaliigi nõudmise peategurid — tarvitaja ja üksikaupmees — eelistavad sellist kaubaliiki, mis alatiselt kättesaadav, oletades muidugi, et see on kõrgekvaliteediline. Sarnasteks kaubaliikideks on võikaubanduses kujunenud Skandinaavia ja Soome võisordid, mis Inglise turul on saadaval järjekindlalt aastate viisi nädalast nädalasse enam-vähem ühesugustes kogustes.

Taani või sissevedu Inglise kuude järgi 1931—1933.

England's Imports of Danish Butter by Months.

	1931	1932	1933
Jaanuar	158	174	178
Veebruar	154	179	171
Märts	181	145	201
Aprill	214	188	225
Mai	216	256	239
Juuni	252	286	266
Juuli	244	268	244
August	229	260	215
September	219	220	224
Oktoober	224	214	194
November	100	202	178
Detsember	185	197	139
Keskmine	206	215	210
Kõikumine üle ja alla keskmise	+22% -25%	+32% -32%	+27% -30%

Inglise turu varustamine Taani võiga kõigub seega alla ja üle keskmise —32%—+32% piirides. Varematel aastatel või väljavedu Taanist üksikute kuude järgi püsis umbes samades piirides.

Sarnane ühtlane võiga varustamine aasta ringi võimaldas Taani või ekspordijail, piimatalituste esindustel ja importijail Inglise sõlmida väikekaupmeestega lepinguid Taani või varustamiseks pikema aja peale. Väljamakstud või eest sündisid Kopenhaageni iganädalase noteeringu järgi. Taani võikaubandus omandas sel teel stabiilsuse, mis on eelistatud tarvitajaskonna, kui ka kaubandusringkonna poolt.

Sama pildi varustamise ühtluses leiame Rootsi, Soome ja Norra grupis, millised maad saatsid Inglise turule (1000 tsentnerites):

**Rootsi, Soome ja Norra või sissevedu inglisse
1931—33 kuude järke *)**
*England's Imports of Swedish, Finnish and Norwegian
Butter by Months, 1931—33.*

	1931	1932	1933
Jaanuar	35	34	35
Veebruar	39	48	29
Märts	38	20	30
Aprill	43	37	26
Mai	46	48	22
Juuni	41	31	26
Juuli	59	42	32
August	37	43	32
September	37	39	42
Oktoober	39	29	33
November	32	21	26
Detsember	34	25	31
Keskmine	40	34	30
Kõikumine	+47% -20%	+27% -41%	+40% -27%

*) Märkus: Norrast veeti Inglisse 1931. a. 13.000 tsentnerit, ja 1932. aastal 15.000 tsentnerit, 1933. aastal ainult 3000 tsentnerit.

Ei ole kahtlust, et just ühtlane turu varustamine aasta ringi aastate kestel on andnud Skandinaavia võisortidele paremusi teiste kõrge-kvaliteediga võisortide kõrval, millised tulid ebakindlates kogustes Inglise turule.

Kõige paremini näitavad Skandinaavia ja Soome või soodustatud seisukorda Inglise turul saavutatud hinnad.

Keskmiised või hinnad Inglises š. tsentner.

	<i>Average Butter Prices (sh per cwt).</i>					
	Taani	Soome	Rootsi	Uus-Meremaa	Austi-raalia	Eesti
1931	130	126/4	126/4	114/3	110/6	109/3
1932	119	116/7	115/11½	103	99/6	93
1933	104/3	101/6½	97/4½	82/6	81/3	82/11
1934						
Juuni	86	93	—	77	73	72
Aug.	107	100	—	80	77	70
Okt.	111	103	—	69	67	63

Neist hindadest näeme, et Skandinaavia grupp võikaubanduses on eelistatud seisukorras. 1933. a. oli Skandinaaviale järgmise kallima — Uue-Meremaa või hinnavahe 15 kuni 22 š. per tsentner.

Loomulikult kerib küsimus, kas see hinnavahe ei ole mitte tingitud kvaliteedi vahest. Osaliselt on see kahtlemata nii, kuid iga asjatundja võib kinnitada, et Taani—Uue-Meremaa, Taani—Eesti või kvaliteedi vahe ei tohiks põhjustada keskmist hinnavahet 22 š. suuruses tsentner (1933). Veel vähem tundub kvaliteedi pärast õigustatuna vastavalt 39 ja 45 š.-line hinnavahe 1934. a. oktoobris. On selge, et peapõhjuseks suurte hinnavahe de tekkimisel üksikute võisortide kahjuks, võrreldes Skandinaavia võiga, on nende ebahütlane turu varustamine.

Võisort, mis tuleb turule enam-vähem ühtaolistes kogustes, on omale leidnud teadliku ja alatise tarvitajaskonna ning selle järele on turul püsiv ja kindel nõudmine. Võisort aga, milline hoogude kaupa tuleb müügile, ei suuda kindlustada omale alatist nõudmist.

On perioode, kus võid kord liig vähe, kord liig suurtes kogustes tuleb turule. Aastate kestel tuli Eesti võid talvekuudel Inglise turule õige vähesel määral, suvekuudel aga väga suurtes kogustes. Sattudes sissetöötamata turule, kus kindlat nõudmist sellele võimigile ei ole, ei olnud teist teed, kui hinnaalandamisega oma võile osta turgu. Hooaja lõpuks, kui 4—5 suve- ja sügisekuu kestel suudeti ostjaskonda teataval määral endaga kõita ning tõsta huvi Eesti või vastu, kaob see võisort 4—5-ks kuuks (detsember—aprill) turult, osaliselt Saksa ostude tõttu, peamiselt aga toodangu langemise pärast. Aastast aastasse kordus sama lugu ning hooaja kestel oleme sunnitud Inglise turul võtma vastu suhteliselt madalaid hindu. Mida rohkem Inglise turg hakkas küllastuma, seda nõrgemaks muutus sissetöötamata võisortide seisukoht.

**Eesti või sissevedu inglisse kuude viisi
(1000 tsent.)**

Estonian's Butter Exports to England by Months.

	1930	1931	1932	1933	1934
Jaanuar	9,3	0,1	1,9	1,4	3,1
Veebruar	5,2	0,2	—	1,3	3,8
Märts	4,9	3,5	—	2,1	3,8
Aprill	6,4	4,0	4,2	2,3	7,4
Mai	13,9	9,8	6,3	5,0	10,2
Juuni	17,1	23,9	22,1	14,6	25,7
Juuli	4,6	31,4	25,4	22,7	24,1
August	15,1	12,3	12,1	12,7	16,5
September	7,1	16,1	9,2	13,3	12,4
Oktoober	1,9	8,3	3,2	5,6	3,6
November	—	8,1	1,1	3,5	—
Detsember	—	—	1,4	3,5	—

Kontrastiks Taani, Rootsi ja Soome ühtaolisele Inglise turu võiga varustamisele on Eesti või väljavedu Inglisse kõikunud väga tunduvalt: talvekuudel on võid saadetud vaid 1000—4000 tsentnerit, suvekuudel aga 20.000 tsentnerit ja üle.

Kui vaadelda Balti riikide võiekspordi Inglisse ühise grupina, siis näeme, et see üksikute kuude kohta näitab veel suuremat kõikumist kui Eesti võiekspord üksikult.

Arvestades turu sissetöötamise vajadusega on ka Eesti ekspordijaskonnale 1932. a. alates tehtud ülesandeks ühe väikese osa võist saata järjekindlalt aasta ringi Põhja-Inglise turule.

Tagajärjed, millised Põhja-Inglise turu järjekindlas varustamises saavutatud, on nüüd leidnud tunnustust kõige skeptilisemates ringkondadeski.

Praktilisest sammudest või toodangu ja ekspordi ühtlustamiseks võiks esmajoones nimetada:

(a) talvekuudel tunduvalt kõrgema hinna kindlustamist, kui suvekuudel, muutes jõusõttade tarvitamist talvel tasuvaks;

(b) laktatsiooni perioodi nihutamist.

Tootmise tasuvus varjeerub aastast aastasse ning seega on tasuvuse miinimumi raske fikseerida. Igatahes peaks aga eritundjatel olema võimalus arvutada tasuvuse norme ehk proportsioone üksikute sortide perioodide jaoks. Laktatsiooni perioodi nihutamise küsimus on osaliselt rippuvuses tasuvuse kindlustamisest üksikuil perioodidel. Seda küsimust on ka mitmel puhul eritundjate poolt käsitatud.

Pidades silmas Inglise turu tähtsust või ilmaturul, oleks vajalik selle varustamiseks ühtlastes kogustes astuda samme, täites teistest maadest saadavaid kontingente peamiselt suvekuudel. Saates talvekuudel vähem või Saksa turule ja suvel rohkem, võimalduks meil Inglise turu varustamist tunduvalt ühtlustada.

Üheks teguriks Eesti, resp. Balti, või hinna languses on ka asjaolu, et nende võid on hakatud vähem tarvitama või segamiseks. Omaegne äge propaganda võisegajate vastu, kes välismaa võid tarvitasid, mõjutas võisegajaid firmasid ses suunas, et nemad rohkem tähelepanu hakkasid pöörama asumaade võile ning segamiseks tarvitama vähem Balti võid.

4. Võikaubanduse korralduse küsimus.

*The Question of
Butter Trade
Organisation.*

Võikaubanduse korralduse küsimus püsib Eestis paevakorral pikemat aega.

Küsimust on peamiselt valgustatud seisukohalt, kas annab meie põllumajandusele paremaid tagajärgi detsentraliseeritud või tsentraliseeritud võimutügi süsteem.

Põllumajanduslik toodang ja kaubandus on majanduskriisi tagajärjel mitmeti hakanud aimama järele arengut tööstuses ning sammuma plaanimajanduse ja tsentraliseerimise teed. Esimesi samme sel alal tehti teravilja kasvatuses ja kaubanduses, viimasel ajal on sellele järgnenud üksikutes maades ka mitmed teised alad, nagu piimandus, seakas-

vatus, kartulikasvatus Inglise, teraviljakasvatus, seakasvatus, aedviljakasvatus, kartulikasvatus jne. Hollandis. Sisseveo piiramine kontingentide näol tähtsamatel turgudel on sundinud eksporditajaid maid korraldama ümber oma toodangut vastavalt väljaveo-võimalustele — tähendab asuma plaanimajandusele. Plaanimajanduse ajajärgul põllumajanduses on olnud möödapääsmatud valitsuste vahelise segamised, kaubanduslikus läbikäimises välismaaga ning ülejääkide vahetamises on samuti kokkuleppijateks poolteks üksikute maade valitsused — kõik see viimase aja areng käib tsentraliseerimise suunas. See on küsimuse käsitlemine laiemas ulatuses. Vaatleme allpool võikaubanduse süsteemi ning nende mõju hindadele, kuigi nende süsteemide mõju täielikult isoleerituna vaadelda on võimatu.

Eesti võikaubanduse alal Inglise on viimaste aastate kestel tegelnud 13—20 importijat, käesoleval aastal vähemalt 13 importijat, mis keskmiselt ühe importija kohta annaks 8000 tsentnerit Eesti võid aastas. Uus-Meremaa saadab võid umbes 30-le firmale, seega on Uue-Meremaa või keskmine läbikäik firma kohta 80 tuh. tsentnerit aastas. On arusaadav, et suurema läbikäigu juures on importijal ka suurem huvi selle kaubaliigi vastu.

Mitte huvita ei ole seada vastamisi kaks süsteemi — Eesti detsentraliseeritud võimutügi Inglise ja Nõuk. Vene tsentraliseeritud müük ning võrrelda saavutatud tulemusi. Nõuk. Vene või Inglise turul on veel rohkem hooaja kaubaks, kui Eesti oma, seega on võrdluse baas õiglane. Nagu eelpool toodud hinnavahe tabelitest nägime, on aga hinnavahe viimasel ajal muutunud meie kahjuks ning käesoleva aasta sigisel oli nädalaid, kus Eesti võid nooteeriti Inglise odavamini kui Nõuk. Vene (Siberi) oma. Kui hinnavahe Taani ja Siberi või vahel muutus augustis ebanormaalselt suureks (40 š. ja üle), siis oli Nõuk. Venel tsentraliseeritud müügisüsteemi juures pidur olemas — hinna miinimumi kindlaksmääramise teel. Meil aga puudub selline hinnamiinimumi määramise võimalus. Üks Läti põllumajandustegelane oli äärmiselt haavunud Nõuk. Vene võimutügi keskkorralduse esindaja ütelse puhul, et Läti või rikkuvat Inglise turul N. Vene või hindu. Kahtlemata oli see etteheide teataval määral õigustatud.

Teine võrreldav näide tsentraliseeritud ja detsentraliseeritud võikaubanduses on Soome

ja Rootsi võrdlus. Teatavasti kontrollib Soome võikaubandust Inglises firma „Valio” osakond. Samal ajal tegelevad Rootsi võimporitjad Inglises vabalt ilma kontrollita ja koordineerimiseta. Soome kui ka Rootsi varustavad Inglise turgu järjekindlalt ning enam-vähem ühtlastes kogustes aastate viisi. Rootsil on veel see paremus, et tema võid Inglise turul tuntakse rohkem, sest seda on saadetud Inglise suuremates kogustes kui Soome oma. Hinnavahed Soome ja Rootsi võie vahel olid (šillingites tsentner):

1931 — ei ole hinnavaht
1932 — 7½ pence'i Soome kasuks
1933 — 4 sh 2½ pence'i Soome kasuks
1934 (10 kuud) — 7 sh 6½ pence'i Soome kasuks.

Kuna Soome ja Rootsi võil kvaliteedivahet ei tohiks olla ning varustamistingimused on ühesugused, siis ei jää üle muud, kui kasvavalt suurenenud hinnavaht Soome kasuks panna tema tsentraliseeritud müügisüsteemi arvele.

Ka Eesti võimüügi alal oleme teatava järjekindluse ja koostöö kaudu ühes rajoonis saavutanud tagajärgi (nim. Manchesteri rajoonis) võrreldes Läti ja Leeduga, kellel koordinatsiooni müüki ses rajoonis ei ole, oleme saavutanud hinnaparemusi.

Ülaltoodud näidetest järgneb, et võituru küllastumise perioodil on kahtlemata paremaid tagajärgi saavutanud need maad, kelle võimüük Inglise on tsentraliseeritud.

5. Balti riikide koostöö vajadus või alal Inglise turul.

Butter Trade with England and the Necessity of Co-operation among Baltic Countries.

enam üksiku riigi lahendada, vaid on muutunud kõige kolme maa üldküsimuseks.

Juhul kui meie suudame oma Inglise turu varustamist õige tunduvalt ühtlustada ning meie naabermaad seda ei tee, siis on meil muidugi võimalus ennast Balti grupist eraldada ning läheneda Skandinaavia grupile.

Kuna aga ekspordit ühtlustamise probleem kannab pikaldast iseloomu, siis näib, et meie esialgu oleme köidetud Balti grupiga. Sel puhul on aga tähtis ühine võikaubanduse poliitika kõigi Balti riikide vahel, sest peaks

ühe riigi võid müüdama halvasti, siis mõjub see halvavalt ka teise kahe Balti riigi võihinnale. Seepärast on soodsamate tagajärgede saavutamiseks võikaubanduse alal Inglise turul tingivalt tarvilik kõigi Balti riikide koostöö.

6. Eesti või kvaliteet.

Quality of Estonian Butter.

Eesti või kvaliteeti on viimaste aastate kestel hakatud järjekindlamalt kohandama Inglise turu nõuetele, eriti tema soolasisaldavuse ja värvi suhtes ning sel alal on saavutatud märgatavaid tagajärgi. Ka ostjaskonna võiga varustamine ühedest ja samadest piimatallitustest, mis „kontraht-piimatallituse” ehk „Contract dairy” või nime all läheb üksikkaubandusse, on osaliselt andnud tulemusi. Üldiselt peetakse Eesti võid Inglise ostjaskonna poolt heaks.

Vaatamata sellele on Inglise kaubanduslikes ringkonnas arvamine, et Eesti talvise või kvaliteet viimaste aastate kestel ei ole näidanud paranemist ning et selle tõstmisele tuleb pöörata tähelepanu. Või kvaliteet on tavaliselt nõrgem aasta esimestel kuudel — jaanuarist maini, mis peamiselt tingitud nõrkadest söödaoludest ses ajavahemikus. Või alalhoiu omadus on talvekuudel nõrgem, või kvaliteedilt liig mitmekesine. Harva sekka on avaldatud ka arvamisi, et veesisaldavus Eesti võis on vähe kõrgem, kui see meie või iseloomule sobiv. Hooaja kestel seevastu aga peetakse Eesti võid heaks ning võiseajad isegi eelistavad seda mitmele teisele võisordile tema heade alalhoiuomaduste tõttu.

Seisakut Eesti või kvaliteedis talvekuudel võiks peamiselt seletada asjaoluga, et üldtoodangu vähenemisega 1932. a. saadik ühe kolmandiku võrra meie või valik loomulikult kannatab: vähenenud piima läbikääk piimatallitustes ning vastavalt vähenenud võitoodang ei mõju soodsalt kvaliteedile. Samal ajal on ka kvaliteedi kõikumine väiksema võikoguse juures rohkem märgatav.

Kvaliteedi tõstmise küsimus talvekuudel on peamiselt seotud karja toitmise küsimusega ning toodangu tõstmisega nell kuudel. Leib söödaküsimus talvekuudel lahendust, on ühenduses sellega ka meie või kvaliteet aasta ringi enam-vähem ühtlaselt hea.

Kuna Inglise turu nõuded üksikuis rajoones tunduvalt erinevad, siis tuleb panna rõhku nende nõuete rahuldamisele. Need nõuded puudutavad peamiselt soolasisaldavuse ja või

värvi küsimust. Teiselt poolt oleks aga eelk hakata valmistama liiga mitmesuguseid või sorte, sest siis on üksiku liigi kvaliteedile võimalatu pöörata küllaldast tähelepanu. Peale selle on meie Inglise saadetav võikogus nii väike (umbes 1% üldsisseveost), et liig suur killustamine ei annaks sissetöötamise juures soovitavaid tagajärgi. Küllaldane oleks leppida kolme võisordi valmistamisega Inglise turu jaoks — nimelt Londoni, Manchesteri ja Šoti jaoks.

7. Kokkuvõtte. Kokkuvõttes tuleks pidada soovitavaks Eesti võikaubanduse arendamiseks ja võihinna tõstmiseks Inglise turul järgmisi samme:

1. Inglise turu varustamist võimalikult ühtlastes kogustes aasta ringi ning selleks otstarbeks võtta kaalumisele —

- võihindade kindlustamist talvisel hooajal sellisele tasemele, et see mõjuks toodangu tõstmise suunas ergutavalt,
- laktatsiooni perioodi võimalikku nihutamist, aidates kaasa piimatoodangu ühtlustamisele aasta kestes,
- teiste võiturgude kasutamist selliselt, et neil turgudel saadavaid kontingente täita peamiselt suvekuudel.

2. Eesti võimuliku Inglise turul korraldada ümber selliselt, et oleks võimalik või turustamise ja hinna kontrolli.

3. Leida koostöö võimalusi Läti ja Leeduga võikaubanduse alal.

4. Või kvaliteedi tõstmisele ja ühtlustamisele talvekuudel panna erilist rõhku.

5. Valmistada võid vastavalt Inglise erinõuetele.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

KUMMITÖÖSTUSE SAADUSTE TOODANG JA SISSEVEDU.

PRODUCTION AND IMPORTS OF RUBBER GOODS.

P. Semper.

Kummikaupade tarvitus Eestis jalatsite, sõidukite kummide, veevoolikute, mänguasjade ja muul kujul on kogusummas võrdlemisi suur; seda tarvitust võib teatud määrani pidada väljakujunenuks selles mõttes, et konjunktuuri üldiste muutustega ligikaudu rööbiti suureneb ehk väheneb ka kummikaupade tarvitus. Viimane oli suurim ajavahemikul 1928—30 ja tõmbus kokku kriisiaastail. 1934. a. kummikaupade tarvitus näitab jälle suurenemist. Ligikaudse pildi kummikaupade tarvituse üldsuuruse ja selle liikumise kohta Eestis saame liites sisseveo ja toodangu arvud aastate kaupa. Seejuures toodangu arvud kaalu järgi on teatud määrani ligikaudsed, kuna toodangu üksikud esemed arvestatakse erisuguseis mõõtühikuis; ümberarvutus tohiks aga siiski olla küllaldaselt täppis.

Arvates 1927—31. a. keskmise 100-ks, oli siseturu tarvitus kaalu järgi 1929. a. 119, langes 1932. a. 82 peale, püsis pea samakõrgena 1933. a. ja tõusis 1934. a. 118-le. Väärtuse järgi liikumine oli teissugune, olenedes muutustist hindades ning osalt ka erinevusest kau-

Kummikaupade tarvitus 1927—34. a. (tonnides).
Consumption of Rubber Goods in 1927—34 (In Tons).

	Sissevedu (1) Imports (1)	Toodang (2) Production (2)	Siseturu tarvitus (1+2) Domestic Consumption (1+2)	Tootangu % siseturu tarvitusest. % of Production from Domestic Consumption	Siseturu arv. liikum. (1927-31 = 100) Fluctuations in Dom- estic Consumption (1927-31 = 100)
	tonnides				
1934	341	187	498	31,5	118
1933	238	116	349	33,4	83
1932	272	72	344	21,0	82
1931	358	37	395	9,4	94
1930	415	31	446	6,9	106
1929	480	22	502	4,3	119
1928	412	14	426	3,2	101
1927	326	10	336	2,8	80
	1000 kr. 1)				
1934	1 510	655	2 165	30,2	88
1933	1 036	520	1 556	33,4	64
1932	1 171	311	1 482	21,0	61
1931	1 843	193	2 036	9,5	83
1930	2 322	174	2 496	7,0	102
1929	2 996	186	3 182	4,3	128
1928	2 448	80	2 528	3,2	103
1927	2 014	59	2 073	2,9	85

1) Sissevedu arvatud ühes tolliga; 1934. a. tollisumma on kalkuleeritud juure ligikaudu; toodangu väärtus arvatud vabriku müügihindade järgi (netto).

pade koostises. Nii oli 1934. a. erakorraliselt kõrge odavama kummiartikli — sõidukite kummide sissevedu, mis vastavalt mõjutas ka kummikaupade keskmist hinda.

Väärtuse järgi ulatus kummikaupade tarvituse 1929. a. 128-le 1927—31. a. keskmisest, langes 61-le 1932. a. ja tõusis 88-le 1934. a.

Ligi $\frac{1}{3}$ sisemaa tarvitusest viimasel kahel aastal andis kodumaa kummivabriku toodang; jättes arvestusest välja sõidukite kummid, milliseid kodumaa vabrik ei valmista, oleks omatoodangu osatähtsus muude kaupade suhtes tunduvalt kõrgem.

Siseturu tarvituse ja toodangu 1931—34. a.
(arvamata kaasa sõidukite kummid).

Domestic Production and Consumption in 1931—34.
(Excl. Vehicle Tires).

	Sissevedu 1 Imports	Toodang 2 Production	Siseturu tarvitus 1+2 Domestic Consumption	Toodangu% siseturu tarvitusest % of Production from Domestic Consumption
	Tonnides — In Tons			
1934	147	157	304	51,7
1933	116	116	232	50,0
1932	161	72	233	30,8
1931	226	37	263	14,2
	1000 kr.			
1934	878	655	1 533	43,1
1933	648	620	1 268	44,5
1932	820	311	1 131	27,4

Toome järgnevalt andmeid kummijalanõude tarvituse ja toodangu kohta:

Kummijalanõud, kalossid, botikud, kingad jne.
Toodang ja sissevedu

Domestic Production and Imports of Rubber Footwear.

	Toodang Production		Sissevedu tn. Imports Tns.	Siseturu tarvituse toodang + sissevedu tn. Domestic Consumption (Product + Imports) Tns.	Toodangu % siseturu tarvitusest % Production to Domestic Consumpt.
	1000 paaril 1000 prs.	tn. Tns.			
1934	152,5	100,0	128,7	228,7	43,7%
1933	122,5	75,0	98,5	173,5	43,2%
1932	87,1	63,0	138,4	188,4	27,6%
1931	40,4	23,0	180,5	203,1	11,3%
1930	20,1	10,5	201,5	212,0	4,9%
1929	6,8	3,5	280,1	289,6	1,2%
1928	3,5	1,9	243,3	245,2	0,6%
1927	1,5	0,8	188,7	189,5	0,4%

Kummitööstuse saaduste sissevedu, arvamata kaasa kõvakummi tooted, näitab järgnev tabel.

Kummikaupade sissevedu 1925 — 1934.
Imports of Rubber Goods 1925 — 1934.

	Jalanõud — Footwear		Sõidukite kummid Vehicle Tires	Muud Other Goods	Kokku Total
	Üldse Total	Sellest — Thereof: kalossid ja botikud Galoes and Rubbers			
	Tonnides — In Tons				
1934	129	123	6	194	341
1933	98	93	5	117	233
1932	138	119	17	111	272
1931	180	161	19	132	358
1930	201	142	59	154	415
1929	280	135	480
1928	243	109	412
1927	189	37	326
1926	143	54	245
1925	105	46	208
	1 0 0 0 K r.				
1934	586	555	31	503	1 233
1933	439	415	24	304	843
1932	542	477	65	269	1 114
1931	913	830	83	415	1 608
1930	1 102	787	345	548	1 905
1929	1 693	563	2 607
1928	1 199	536	2 061
1927	1 102	378	1 749
1926	303	262	1 291
1925	388	198	871

Sissevedu oli eriti kõrge 1929. a., mil ulatus 480 tn., 2,6 milj. kr. väärtuses cif hindade järgi; 1933. a. sissevedu tõmbus tagasi 233 tn.-le, 847 tuh. kr. väärtuses. 1934. a. sissevedu jällegi suurenes, ulatudes 341 tn. 1233 tuh. kr. väärtuses. Viimase aasta sisseveos on märkimisväärselt kasvanud auto- ja jalgrataste kummide sissevedu, andes rekordse arvu — 194 tn. Kummikaupade sisseveos tähtsaima artiklina esinevad kummist jalanõud, moodustades varemil aastail sisseveost üle poole. Viimastel aastatel, omatööstuse arenemisega on viimaste osatähtsus sisseveos tunduvalt vähenenud. Jalatsite osatähtsus kummikaupade sisseveos oli 1929. a. 58,4%, 1932 a. 50,3%, 1933. a. 42,2% ja 1934. a. 37,8%. Järgmise suurema artiklina sisseveos esinevad autode ja jalgrataste sise- ja väliskummid, arvatud ühes ka massiivsed kummid veoautodele; viimastele langes 1929. a. 28%, 1932. a. 40,7%, 1933. a. 50,0% ja 1934. a. 59,9%. Kuna kodumaal sõidukite kumme ei valmistatud on loomulik, et neile viimasel kahel aastal langes sisseveo pearaskus. Ülejäänud pehmekummikaupadele eelmistega võrreldes langeb võrdlemisi väike osa (1929. a. 13,6%, 1934. a. 5,3%); viimaste sissevedu on alates 1929. a. pidevalt langenud ja ulatus 1934. a. ca 30%-ni 1929. a. arvust. Omatööstuse areng mitmesuguste teh-

niiliste tarvete, mänguasjade, tallakummi ja muude kaupade valmistamise suhtes on suutnud tunduvalt vähendada sissevedu, kuid, võttes arvesse kummikaupade mitmekesisust, ei saa oletada, et viimaste sissevedu saaks meil jääda täiesti ära.

Eelmises tabelis kummikaupade sisseveo väärtus oli näidatud cif hindade järgi. Järgnevas tabelis toome sisseveo arvud väärtuse järgi ühes tolliga.

Kummikaupade sissevedu väärtuse järgi ühes tolliga.
Imports of Rubber Goods. Value plus Customs.

	Jalanõud <i>Footwear</i>	Muud kaubad (ka sõidukite kummid) <i>Other Goods (incl. Tires)</i>	K o k k u <i>Total</i>
	1000 kroonides		
1933	527	509 ¹⁾	1 037
1932	675	498 ²⁾	1 171
1931	1 098	745	1 843
1930	1 326	906	2 322
1929	1 901	1 095	2 998
1928	1 367	1 081	2 448
1927	1 240	774	2 014
1926	905	588	1 493

Kummikaupade valmistamise alal töötab praegu ainukese ettevõttena O/Ü. „Põhjala“ kummivabrik Tallinnas,³⁾ asutatud 1924. a. Vabrik on väikesest ettevõttest, milline alul valmistas kontsakaitseid ja väheseid tehnilisi tarbeid, kasvanud

¹⁾ Sellest sõidukite kummid 388 tuh. kr.

²⁾ Sellest sõidukite kummid 351 tuh. kr.

³⁾ On asutamisel veel teine kummivabrik (Te-Ka-ve), Tallinnas.

⁴⁾ Arvamata kaasa peakontori personaal.

suurettevõtteks, milles töötab praegu üle 200 isiku, arvatud ühes kontori- ja laopersonaal.

Töötanud isikute arvu ja läbikäikude liikumine kummitööstuses 1927—34.

Turnover and Average Number of Persons Engaged in Rubber Industry.

	Töötanud isikute arv ⁴⁾ (keskmise a.) <i>Average Number of Persons Engaged in Industry</i>	Kaupade nettoläbimüük <i>Net Turnover</i> (1000 kr.)
1934	176	655
1933	186	520
1932	86	311
1931	45	193
1930	45	174
1929	22	186
1928	18	80
1927	16	59

Vabrik valmistab kummijalanõusid (kalossid, botikud, kingad jne.) ja igasuguseid tehnilisi tarbeid (voolikud, rihmad, valtsid jne.), mänguasju ja muud. 1934. a. toodangu ja sisseveo arvude järgi otsustades rahuldab vabrik siseturu tarvituse kummijalanõude suhtes ca 44% ja mitmesuguste muude kummikaupade suhtes ümmarguselt 70% võrra, arvatud välja sõidukite kummid, milliseid seni ei valmistatud. 1935. a. töökavas on vabrikul ka jalgrataste sise- ja väliskummide valmistamine, milleks juba on soetatud vastav seadis ja sooritatud vajalikud katsed. Esimesel aastal loodab vabrik jalgrattakumme lasta turule ca 25% ulatuses siseturu aastasest tarvitusest. Vabriku tegevuse kiiret arengut, eriti viimastel aastatel, näeme arvudest.

PUITSAADUSTE VÄLISTURG.

TIMBER EXPORT MARKET.

Dr. A. Filaretov.

i. Eksportsmaterjal.
Sawn Timber. Meie 1934. a. eksportsaematerjali toodangut võib tuletada eksportarvustikust. 1934. a. laudade ja plankude väljavedu oli jällegi tunduvalt tõusnud 6-aastase vahemiku järele, 1934. a. saematerjali ekspordi võib esialgsete arvutuste järgi hinnata 70 tuh. std. 9 miljoni krooni väärtuses, s. o. ligi 30 tuh. std. rohkem kui 1933. aastal.

Nagu varemgi, ka 1934. a. meie laudade ja plankude väljaveos oli suur eriti Inglise osatähtsus, nimelt ligi 87% meie saematerjali üldväljaveost. Inglise saematerjali import mõõdunud aastal saavutas rekordarvu (ligi

2.200.000 std.), mida põhjustas erakordselt intensiivne ehitustöö; vastavalt tervishoiu määrustele määrati Inglise linnades lammutamisele 280.000 ehitist ning uute elamute ehitamine 1.250.000 elanikule peab viidama lõpule 1933—38. a. jooksul. Seetõttu oli ka juba 1933. a. saematerjali sissevedu eriti suur (1.950.000 std.).

Põhjamaade (ka Eesti) saematerjali turustamisvõimalusi Inglises on aga viimasel ajal hakanud raskendama Kanada, seda peamiselt U/S ja V sordi suhtes, mis seda tunduvam, et Inglise varemalt eelnimetatud sortimente ostis Skandinaavialt. Eriti mõõdunud aastat

tuleks pidada n. ö. Kanada aastaks. Ottawa konverents põhjustas ka Inglise metsakaubanduspoliitika olulisi muudatusi, ning seda nimelt Euroopa mandri kahjuks. Kanada võistluse tõttu mõõdunud sügisel saematerjali hindade tase Inglise langes tunduvalt. See nähtus põhjustas eksportörides (peamiselt Soomes) ärevust; suuri koguseid U/S ja V sorte tuli müüa madalate hindadega Inglise, kuna neid ei saanud turustada mujal ning ületalvehoidmine tundus äärmiselt kulukana.

1935. a. võib üsna tõenäoliselt arvestada saematerjali võrdlemisi rahuldava tarvitusega Inglise eelpool mainitud töökava teostamise tõttu, milline arvatavasti ületab 250—300 tuh. standardiga Inglise normaalsel sissevedu ning ulatuks seega ligemale 1.700.000 std. Igatahes tuleb aga arvestada võrdlemisi suurte laotagavaradega, mille tõttu saematerjali import Inglise ei kujune 1935. a. enam nii suureks kui ta oli mõõdunud aastal. Eksportöridel tuleb mõelda toodangu piiramisele, et üleküllastamisega ei põhjustataks hinnalangust.

Järgmise minemialana meie eksport-saematerjalile tuleks mainida Hollandit, ehkki ta osatähtsus võrreldes Inglisega on minimaalne (vaid 7,2%). Hollandi saematerjali turg on viimasel ajal üha halvenenud. 1933. aasta esimese poole intensiivne ehitustegevus põhjustas saematerjali impordi suurenemise. Et aga ehitustegevuse konjunktuur 1933. a. lõpul järjest halvenes, muutusid saematerjali laotagavarad eriti suureks, peamiselt Amsterdamis. Väljavaated 1935. a. pole seega kuigi soodsad. Ettevaatuse mõttes tuleks arvestada, et Hollandi 1935. a. saematerjali sissevedu jääb sama kitsasse piiresse nagu 1934. a. (s. o. ligi 320—350 tuh. std.). Hollandi importörid ei näita kuigi elavat huvi 1935. a. lepingute sõlmimisel.

Prantsuse meie saematerjali importriigina evib võrdlemisi minimaalsel osatähtsust. Väljavaated 1935. a. on võrdlemisi ebakindlad, tuleks arvestada Prantsuse saematerjali tarvituse säilumisega 1934. a. tasemel ehk koguni vähenemisega.

Saksa osatähtsus meie eksportsaematerjali tarvitajana on ka üsna väike. Saksa teeb suuri oste Venest, kuna ta nendeks ostudeks ei vaja deviise (1934. a. ligi 150.000 std.); ostusummad kantakse nimelt Saksa-Vene kontokorrentarvele Saksa Riigipangas. Saksa

teeb peamiselt ka seepärast oma saematerjali oste Venest, kuna ta seeläbi vähendab Vene võlga. Kõige selle tõttu väheneb teiste maade osatähtsus Saksa saematerjali impordis.

Võttes kokku eelpool öeldu tundub, et saematerjali tarvituse meie vastavates importriikides 1935. a. ei muutu kindlasti mitte suuremaks vaid, mis tõenäolikum, väheneb mõõdunud aastast. Paisub pakkumine võrreldes nõudmisega liig suureks (või jääb samasse ulatusse kui mõõdunud aastal), on kindel, et hinnad langevad.

Seepärast oleks hädavajalik, et saematerjali toodangut ekspordiks 1935. a. redutseeritaks vastavalt vähenevale nõudmisele.

2. Eksportkasti- laudad.

Boxboards.

Kastilaudade tööstus on meil nooremaid puutööstusi. Kastilaudade eksport mõõdunud aastal elavnes tublisti. 11 kuu vältel 1934. a. eksporditi 5057 std. kastilaudu, ümmarguselt 1 milj. kr. väärtuses, ületades kaugelt 1933. aasta kastilaudade kogu ekspordi. Meie kastilaudade eksport 1934. a. oli suunatud vaid Inglise (ligi 99%) ning Br. Lõuna-Aafrika Ühendriigesse. Varem aastail oli meie kastilaudade turgude koostis palju mitmekesisem, (näiteks figureerisid peale ülalmainitute veel Uus-Meremaa, Austraalia, Saksa, Taani, Iiri, Prantsuse j. t.). See koondumistendents ühele ainsale turule ning rippuvus sellest pole kuigi tervitatav nähtus.

3. Vineer ja vineersaadused.

Plywood.

Vineeri osatähtsus Eesti puitsaaduste ekspordis osutab viimasel ajal jällegi tõususuunda. 1934. a. 11 kuu vineerplaatide eksport võrdub 11,5 tuh. tonnile 2,2 milj. kr. väärtuses, seega ületades kaugelt kogu 1933. aasta ekspordi. Vineertoolipõhjate eksport 1934. a. 11 kuu jooksul võrdus 1,8 tuh. tonnile 626 tuh. kr. väärtuses. Meie vineeri suurimaid tarvitajaid on Inglise, kuhu läheb umbes 85% meie vineeri ja vineersaaduste üldväljaveost. Muudest riikidest tuleks mainida Saksat (eriti vineertoolipõhjate minemialana), Prantsust, Belgiat, Hollandit, Itaaliat, Taanit j. m. Nii Inglise, kui mandril oli mõõdunud aastal nõudmine vineeri järele väga elav. Arvestatakse vineerituru olukorra stabiliseerumisega pikemaks ajaks. Selgumisel on praegu vineeri hinnad Venes ja Soomes, millest oleneb ka hinnatase maailmaturul.

Varem Vene oma suure ja odava vineeri-eksportiga põhjustas tugeva hinnalanguse. Nüüd tundub aga, et 1935. a. vineerieksport Venest väheneb; toormaterjali nappus ja siseturu nõudmise tõus on muutnud Vene olukorda. On arvata, et venelased käesoleval aastal tõstavad oma vineerihindu.

Soomo vineerituru seisukord, olles 1934. a. stabiilne, ei muutunud oluliselt ka aasta lõpul; sõlmiti suuri lepinguid käesolevaks aastaks. Arvestades nii Soome kui Vene olukorda, on tõenäolik, et vineeri hinnatase ka lähemas tulevikus püsib ning muutub veelgi kindlamaks.

EESTI KAUBANDUSLEPINGUD MÖÖDUNUD AASTAL. COMMERCIAL TREATIES OF ESTONIA IN 1934.

Rahvusvahelise majanduskriisi mõjutusel tarvitusele võetud kitsendused riikidevahelises kaubanduses on sundinud oma kaupade väljaveost huvitatud riike asuma kaubanduslepingute sõlmimisele, mis kindlustaks kaubavahetuse võimalusi märksa mõjukamalt, kui tegid seda senised lepingud. Säärased uuetüübilised lepingud sõlmiti möödunud aastal ka Eesti ning mitme riigi vahel, kelle hulgas on just Eesti väliskaubandusele tähtsaid riike, nagu Briti, Saksa ja Vene.

3. V 1926 kehtimahakanud Eesti-Briti kaubandus- ning laevanduslepingut täiendati küll juba 22. VII 1933 jõusseastunud kokkuleppega. See kokkulepe kehtis aga ainult üks aasta (22. XII 1934). Selle kokkuleppe asemel aga 8. IX. 1934 astus jõusse märksa laiaulatuslikum kokkulepe. Ses kokkuleppes nähakse ette tingimused, mille kohaselt toimub Eesti või, munade, peekoni, kartuli, metsasaaduste kui ka mitmete teiste Eesti kaupade eksport Inglisse ning temas käsitatakse neid soodustusi, milliseid Eesti võimaldab Inglise kaupade ekspordi suurendamiseks Eestisse kui ka Inglise laevanduse huvides.

Samalaadiline kokkulepe, kuid märksa väiksema ulatusega, sõlmiti 15. IV 1934 täienduseks Eesti-Saksa kaubandus- ja laevanduslepingule, milline on jõus 29. VII 1929. See kokkulepe kehtis ainult 1934. a. lõpuni. 1934. a. lõpuni kestnud kokkulepe määras Eesti või ja munade müügi Saksa, kindlustas teatud kontingendi Eesti kohakala sisseveoks ning sisaldas veel mõnesuguseid teisi soodustusi vastastikusele kaubavahetusele.

Uus kokkulepe sõlmiti aasta lõpul ja astub jõusse jaanuaris.

Eesti ja N. S. V. Liidu vahel oktoobris Moskvas sõlmitud kokkuleppes nähakse ette teatud kava Eesti ja Vene vahelise kaubanduse arendamiseks. Selle kava kohaselt Vene

valitsus ostaks kaupu Eestist kolme aasta kestes 800.000 kuldrubla ehk umbes 3 miljoni eesti krooni väärtuses. Eesti import Venest ei või olla suurem, arvatud välja ostud, millega võiks tasakaalustada laevade teenitusest ja transiidist saadavad tulud. Kokkulepe võimaldab müüa Venesse eesti tõuloomi, sigu ja veiseid, kuna Venest tuuakse Eestisse mitmesuguseid õlleid, rasvu ja keemia kaupu.

Uut tüüpi lepingute hulka kuulub ka 1. X 1934 lisakokkulepe 28. IX 1931 jõusseastunud Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingule. Selle kokkuleppega kaotati peagu täiesti Eesti-Soome vaheline rannakaubandus, kärbiti seniseid soodustusi Eesti loomaliha ja õunte ekspordile, nähti ette aga Eesti teravilja müüki Soome suuremas koguses, samuti ka mõnesuguseid teisi soodustusi Eesti väljaveole. Soome saavutas selle kokkuleppega lahedamaid võimalusi mõningate tööstustoodete müügiks Eesti, kuna Eesti tööstustoodete ekspordivõimalused Soome üldiselt vähenesid. Siinkohal tuleb veel märkida, et 31. XII 1934 lõppes 26. V 1933 jõusseastunud Eesti-Soome kaubavahetusest tekivate maksmiste õiendamise protokoll.

Senisest laiemale alusele rajati ka Eesti-Leedu kaubandus 6. V 1934 jõusseastunud Eesti-Leedu kaubanduslepinguga, milline asendas 24. III 1931 kokkuleppe. Selle kokkuleppe põhjal kasutasid mõlemad riigid teineteise juures 20. VII 1933 ainult enamsoodustatud riigi käitlust. Lisaks sellele võimaldab uus leping kumbki maa kaupade sisseveol teise riiki veel eri tollisoodustusi ja kontingente. Leping tuleb kasuks peamiselt Eesti tööstustoodete ekspordile, kuna Leedul see annab soodustusi ka mõningate põllumajandussaaduste väljaveoks.

3. IV 1934 lõppes Eesti-Hispaania kaubandus- ja laevandusleping (1. XI 1933). See leping kindlustas Eesti kaupadele His-

paanias minimaaltolle ja teatud kaupadele enamsoodustatud riigi kaupade käitlust. Sama lepingu alusel Hispaania kaubad kasutatakse Eestis enamsoodustatud riigi kaupade käitlust ning teatud kaubad veel eri tollisoodustusi. Hispaaniale võimaldas see leping puuvilja müüki Eestisse, kuna Eestis kasutas seda lepingut meie tselluloositööstus. Praegu on veel teadmata, millal võiks tulla sõlmimisele uus leping Eesti ja Hispaania vahel.

Täiesti uue lepinguna hakkas kehtima

20. VII 1934 Eesti-Jaapani kaubanduslik kokkulepe, mis kindlustab kumbkile riigile enamsoodustatud riigi käitluse.

Möödunud aastal kehtimapanud kaubanduslepingud on meie erakordsest tähtsast sellespeost, et nendega rajatakse uuele alusele Eesti kaubavahetus just nende riikidega, kaubitsemise kellega on kõige suurema mõjuga Eesti majandusele. Ühtlasi need lepingud jäävad tõenäoliselt ka eeskujuks edaspidi sõlmitavatele lepingutele.

TALLINNA SADAM 1934.

TALLINN HARBOUR, 1934.

Tallinna sadam omab laevasõidu, kaupade veo ja reisijate liiklemise poolest veeteel teiste sadamate hulgas ülekaaluva osatähtsuse. Liigi 70% kogu laevasõidust ja kaupade veost laevadel ning ligi 90% reisijate veost toimus kuni 1934 a. Tallinna sadama kaudu. 1934 a. on Tallinna osatähtsus laevasõidu ja kaupade veo alal läinud veidi tagasi Pärnu sadama tegevuse tunduva elavnemise tõttu suurenenud metsaveo tagajärjel Pärnu sadama kaudu. Sellele vaatamata on Tallinna sadama läbikäik ligi kaks korda suurem kõigi teiste sadamate läbikäigust kokku.

Tallinna sadamasse tuli 1934. a. jooksul 3.380 laeva mahuga 943.839 net. rgt., neist välissõidust 1.285 laeva 809.271 net. rgt. ja rannasõidust 2.095 laeva 134.568 net. rgt. Aasta varem tuli Tallinna sisse 2.846 laeva mahuga 885.037 net. rgt., välissõidust 1.187 laeva 796.425 net. rgt., rannasõidust 1.659 laeva 88.612 net. rgt. Kahe aasta arvude võrdlemisel paistab silma, et äsja möödunud 1934. a. arvud on märksa suuremad eelmise aasta arvudest ja üldse suurimad viimase viie aasta jooksul. Suurenes nii välis- kui rannasõit, kuid viimane absoluutselt kui ka suhteliselt märksa enam. 1934. a. rannasõidus sissetulnud maht oli suurem eelmisest aastast 45.956 net. rgt. ehk 51,8% võrra; välissõidus ulatus sissetulnud mahu suurenemine 12.846 net. rgt. ehk 1,6%.

Kaubavedu laevadel Tallinna sadama kaudu suurenes 1934. a. võrreldes eelmise aas-

taga suhteliselt enam kui laevasõit. Välissõidus ulatus kaupade läbikäik 1934. a. 529.662 tn. eelmise aasta 406.337 tn. vastu, kasvades 30,3% võrra. Juurdekasvu andis peamiselt väljavedu. 1934. a. oli väljavedu 324 tuh. tn., aasta varem aga 217 tuh. tn., suurenes 107 tuh. tn. ehk 49,3% võrra. Ka rannasõidus suurenes 1934. a. võrreldes eelmisega kaupade läbikäik Tallinna sadama kaudu. 1934. a. veeti Tallinna rannasõidus kaupu sisse ja välja 100.910 tn., aasta varem 68.560 tn. 1934. a. veeti enam seega 47,1%. Juurdekasv on tingitud suuremast sisseveost Tallinna.

Reisijate liiklemine laevadel Tallinna sadama kaudu ulatus välissõidus 1934. a. 40.258 reisijani, milline arv ainult 1.133 reisija võrra suurem eelmise aasta arvust.

Eesti laevad võtsid 1934. a. kaubaveost välissõidus Tallinna kaudu osa 33,6% ulatuses. Suurem osatähtsus on veel Saksa laevadel (29,2%). Üle 1/3 kaubaveost toimetati mõnede riigi laevadel, mille hulgas Briti ja Soome laevadel suurim osatähtsus. Reisijate vedu välissõidus Tallinna sadama kaudu toimus peamiselt Soome (54,7% üldarvust) ja Saksa (22,2%) laevadel; Eesti laevade osatähtsus ulatub vaid 12,3%-ni.

RAHANDUS

PANKADE TEGEVUSE 11 KUUD.

ACTIVITY OF BANKS 1. I — 1. XII 1934.

V. Feldman.

1934. a. erapankade arv vähenes 15-lt 13-le ja tähtsamate ühispankade arv 26-lt 25-le. Põhjuseks oli maksujõuetute ja likvideerimisele määratud Sakala panga ning Paide ühispanga väljalangemine ja kahe erapanga — Rosen ja Ko ning Tallinna Aktsia Panga ühinemine. Paide ühispanga võrdlemisi väikese arveteseisu äralangemine ei mõjutanud märgatavalt ühispankade andmeid. Sakala panga andmete ärajäämine avaldas tunduvat mõju. Viimase saadud arveteseisu järgi 1. sept. 1934. a. ulatusid panga poolt antud laenu 789 tuh. kr., hoiusummad 569 tuh. kr., võlaarved ja rediskont 1 025 tuh. kr. Seda asjaolu tuleb pidada silmas erapankade möödunud aasta viimase viie kuu andmete hindamisel.

Ajavahemikul nov. 1933 — nov. 1934 pankade arveteseisudes leidsid aset võrdlemisi suured muutused. Neist tähtsamatena oleks märkida erapankadel — hoiusummade (+6 420 tuh. kr.), antud laenu (+1 689 tuh. kr.), aktiiva korrespond. arvete (+331 tuh. kr.) ja kassareservi (+1 441 tuh. kr.) kasvu ning passiva korresp. arvete (—2 327 tuh. kr.) võlaarvete ja redisk. (—2 520 tuh. kr.) kahane-mist. Üldsummas suurenes erapankade käsutata olev võõrkapital 1 573 tuh. kr. ja antud krediitid 2 020 tuh. kr. Seega oli krediidi kasv tunduvas ülekaalus; tähendatud ülekaalu tekimine, nagu kassareservi juurekasviki võimaldus muude aktivate tagasimineku ja passivate suurenemise järeldusel.

Ühispankadel oli muutus üldiselt sama-suunaline. Neil kasvasid hoiusummad (+5 822 tuh. kr.), laenu (+553 tuh. kr.), nõudmised korresp. vastu (+213 tuh. kr.), väärtpaberid (+567 tuh. kr.) ja kassareserv (+2 714 tuh. kr.). Ressursside juurekasv andis ühispankadele üldsummas 4 119 tuh. kr. ja krediitide suurenemine, ühes väärtpab. juurekasvuga (milline tekkis peamiselt ümberlaenuustamise läbiviimisest) nõudis 1 333 tuh. kr.

Pankade bilanses toimunud muutuse peateguriks oli hoiusummade juurevool. Sel teel

saadud lisaressursid kasutasid pangad eeskätt krediidinõudmiste rahuldamiseks, kõrgeprotsendiliste võlaarvete kustutuseks ja kassareservi täiendamiseks, kusjuures peaosas läks erapankadel võlgade kustutuseks ja ühispankadel kassareservi täienduseks. Üldiselt muutus pankade olukord bilansi andmeil stabiilsemaks ja lahedamaks 1934. a. Loomulikuma kapitaliallika (hoiussummade) osatähtsuse kasv, mis toimus erakorralise allika (võlaarve) arvel, kassareservi tõus ja krediidisumma, eriti pankade eelistatuma krediidi vormi, vekslidiskondi, suurenemine tõendavad seda. Hoiussummade juurevool oli küll intensiivsem krediitide kasvust, kuid üldiselt siiski ei saa konstateerida raskuste tekkimist lisahoiussummade rakenduse alal senikaua, kui pankade bilanses piisivad suuremad võlaarved.

Tähtsamate pankade arveteseis (1000 kr.).

Erapangad	November	November	Muutus aasta jooksul
	1934	1933	
Hoiusummad	35 181	28 761	+6 420
Korresp. (pass.)	11 229	13 549	-2 327
Võlaarv. ja redisk.	10 023	12 543	-2 520
Sellest redisk.	7 814	7 048	+ 766
Saadud tulud	3 796	3 019	- 123
Laenu	52 898	51 209	+1 689
Sellest veksl. disk.	23 095	19 313	+3 782
Korresp. akt.	1 867	1 526	+ 341
Väärtpaberid	1 765	1 526	+ 239
Kassareserv	4 233	2 792	+1 441

Tähtsamad ühispangad.

	November	November	Muutus aasta jooksul
	1934	1933	
Hoiusummad	26 670	20 848	+5 822
Korresp. (pass.)	563	565	- 2
Võlaarv. ja redisk.	2 343	4 044	-1 701
Sellest redisk.	664	1 355	- 691
Saadud tulud	1 899	2 060	- 161
Laenu	23 564	23 011	+ 553
Sellest veksl. disk.	13 882	12 874	+1 008
Korresp. akt.	976	763	+ 213
Väärtpaberid	1 402	835	+ 567
Kassareserv	5 050	2 336	+2 714

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud aasta viimastel nädalatel ja ka käesoleva aasta esimesel nädalal näitas meie võihinna liikumine Inglises tõusutendentsi. Nii noteeriti Põhja-Inglise turul, s. o. Manchesteris Eesti võihinnaks 21. XII 90—92 š cwt, 28. XII 91—93 š cwt ja 4. I 35 93—94 š cwt mis teeb fob Tallinn vastavatel nädalatel: I — 116 snt, II — 120 snt, III — 122 snt kg. Saksast aga saime möödunud aasta kahel viimasel nädalal 117 Rmk 100 kg ehk fob

Tallinn 164 snt kg. Käesoleva aasta esimesel nädalal tõusis saadav hind 1 Rmk võrra, s. o. fob 166 snt-le kg kohta. Vastavalt väljaveetud võikoguste vahakordade kujunemisele noteeriti võihinnaks snt (kg): 15—21. XII 132 snt, 22—28. XII 122 snt ja 29. XII 34 — 4. I 35 140 snt kg.

Möödunud aastal veeti meil võid välja 10 118 tonni, eelmise aasta 9 224 tonni vastu. Seega suurenes kogu väljaveedu 834 tonni ehk 9,6% võrra. Kogu väljaveost on läinud Inglisse 6 381 tn. ehk 63% ja Saksa 3 544 tn. ehk 35%. Teistest turgudest olid möödunud aastal tähtsamad Prantsuse ja Belgia. Möödunud aasta väljaveetud võikoguste osatähtsus kujunemine üksikute turgude järgi on erinev eelmistest aastatest, kuna Inglisse veetud võikoguse osatähtsus näitas tunduvat tõusu. Nii oli 1933. a. näiteks Inglisse veetud võikoguse osatähtsus 48% ja Saksa 39%. Seega näitas Inglisse veetud võikoguse osatähtsus tõusu 15% ja Saksa vähenemist 4% võrra. Teistele turgudele veeti võid möödunud aastal kõigest 2% üldväljaveost. 1933. a. 13% vastu.

Vabariigi Valitsuse otsusel kindlustati piimahiingutele väljamakstav võihind kr. 1,45 kg franko ärasaatejaam 24. det. 1934 1. aprillini 1935. Vastavalt kindlustatud hinnale tõusis ka võihind siseturul. Nii maksus möödunud nädalal või kg. snt: Tallinnas meierei või 150 snt ja taluvõi 125—135 snt kg, Viljandis meiereivõi 155 snt ja taluvõi 130—135 snt, Narvas meiereivõi 145—155 snt ja taluvõi 110—135 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Inglisse 546 tonni ja Saksa 1008 tonni.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE VÄLJAVEDU

EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS.

	Nädalas 1/1—8/1 1935	24. XII— 31. XII 1934	1935 a. 1.1 kuni 6. 1.	1934 a. 1.1 kuni 7. 1	1933. a. 1.1 kuni 8. 1
VÕI (tonni)					
Butter (tons)	35,9	117,2	35,9	82	87
Sellest:					
Saksa . . .	—	62,3	—	51	42
Inglisse . .	31,8	50,6	31,8	28	14
Belgiasse .	—	—	—	—	10
Soome . . .	—	—	—	2	—
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	—	—	—	—	—
Sellest:					
Inglisse . .	—	—	—	—	—
Saksa . . .	—	—	—	—	—
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	32,0	57,6	32,0	37,0	—
LINA (tonni)					
Flax (tons)	141,5	216,9	141,5	96,7	—
Sellest:					
Inglisse . .	141,5	216,9	141,5	66,3	—
Belgiasse .	—	—	—	—	—
Soome . . .	—	—	—	—	—
Saksa . . .	—	—	—	—	—
Prantsusse .	—	—	—	30,4	—

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturg, mis kaks kuud püsis stabiilsena, lõdvenes aasta vahetusel. Eesti peekoni kõrgema sordi hind langes 81 š-ilt 77 š-le tsentner. Hinnalangus on osalt tingitud nõudmise nõrgenemisest, mis sageli kordub peale pühi. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis on praegu 1 š võrra madalam kui läinud aasta samal ajal.

Vaatamata hinnalangusele Inglises jäi

meie peekonsigade noteering muutmatuks. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapa-majad järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg.	60	55	49	Siseturu
55—59,5 kg.	} 55	} 51	} 45	} hinnad.
72,5—75 kg.				
75,5—80 kg.				

Noteeringu püsimit võimaldas madal nädalatoodang. Möödunud nädalal pooliku nädala tõttu tapeti ainult 1 249 siga, neist peekonikaalulisi 1 212 siga.

Eksporttapamajade läbikäigu kohta möödunud aastal annab ülevaate järgnev tabel:

Tapetud sigade arv.			
	1934	1933=100	1933
Võhma eksporttapamaja	33 108	113	29 098
Lõuna-Eesti eksporttapamaja	27 640	115	23 835
Estonia eksporttapamaja	26 227	110	23 740
	86 975	113	76 673

Siit ilmneb, et tapetud sigade arv tõusis eksporttapamajades 10 302 sea ehk 13% võrra. Lähikäigu tõus oli kõige suurem Lõuna-Eesti eksporttapamajades, kus toodang suurenes 15% võrra. Võhma eksporttapamajas kasvas läbikäik 13% võrra ja Estonia eksporttapamajades 10% ulatuses. Ülaloodud andmetest võib järeldada, et eksportsigade kasvatamise tõus langeb peamiselt Lõuna-Eesti arvele.

Iga seakasvatajat huvitab kahtlemata küsimus, kuidas kujunevad peekonsigade hinnad käesoleval aastal. Kogu aasta kohta oleks raske ennustada, seda enam, et puuduvad andmed peekoni mahutusvõimaluste kohta Inglises kogu 1935. aasta kohta. Kontingent määrati esialgu ainult 30. aprillini ja

nimelt 13 823 tsentnerit. Seega on käesoleva aasta esimese nelja kuu kontingent 2 022 tsentnerit ehk 13% võrra väiksem kui läinud aastal.

Kuna aasta esimese veerandi kohta on meil mahutusvõimalused Inglises teada, võime ligikaudu kalkuleerida arvatava keskmise noteeringu esimese veerandaasta kohta. Läinud aastal oli esimese sordi peekonse keskmine noteering esimese veerandi kohta 69 snt kg, kusjuures tegelik hind kõikus 64—77 sendi vahel.

Eeldades, et peekonsigade toodang jääb püsima ligikaudu eelmise aasta tasemele ja et Eesti peekoni kõrgema sordi keskmine noteering Londonis esimesel veerandil püsib 80 š ümber tsentner (1934. a. keskmine noteering I veerandil oli 85 š), kujuneks esimese sordi peekonsigade keskmine noteering käesoleva aasta esimese veerandi kohta 65 snt kg, kusjuures tegelik noteering võiks kõikuda 60—70 sendi vahel, oleneades nädalas kokkutoodud sigade arvust.

Siit ilmneb, et arvatav hind käesoleva aasta esimesel veerandil võib kujuneda vähe madalamaks kui läinud aasta esimesel veerandil, kuid siiski keskmiselt 3 snt võrra kõrgemaks kui läinud aasta viimasel veerandil, kus keskmine noteering oli 62 snt kg.

Käesoleva aasta esimene noteering on 60 snt, seega madalseisus, millest loodetavasti hind enam alla ei lange, vaid tõenäoliselt võib tõusta.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna turul võis märkida juba jõulust alates elusveiste ja veiseliha hindades kõvenemist. On loota, et hinnad kõvenevad veel, eriti käesoleva kuu lõpust alates. Praegu makstakse nuumveiste lihast 43—50 snt kg, keskmiste veiste lihast 35—40 snt ja lahjade veiste lihast 27—32 snt kg. Eluskaalust maksti käesoleva nädala alul nuumveistest kuni 32 snt, keskmistest kuni 27 snt ja lahjadest kuni 22 snt kg. Nuumatud veiseid mitügil väga vähe.

Vasikalihha hinnad püsivad. Nuumvasikate lihast maksti 50—55 snt, keskmistest 45—50 snt ja lahjadest vasikatest kuni 40 snt kg. (Hinnad arvatud ühes nahaga.) Eluskaalust võiks maksta kuni 40 snt kg vastavalt sordile.

Lambaid turustamiseks väga vähe. Siseturul makstakse lambalihast 40—55 snt kg. Eluskaalust tuleks nõuda kuni 30 snt kg. Eksportlammaste lihast ühes pudemtega makstakse Tallinnas 65—75 snt kg. Eluskaalust tuleks selle põhjal saatejaamas nõuda 30—32 snt kg. On loota, et lambaliha hinnad veel kõvenevad.

Sealiha pakkumine ja nõudmine keskmine. Lihast makstakse 40—47 snt kg. Hinnad püsivad.

Tartus maksti sealihast 38—45 snt, veiselihast 18—40 snt, vasikalihast 24—35 snt, lambalihast 26—35 snt kg.

Viljandi turul maksti sealihast 40—43 snt, veiselihast 25—40 snt, lambalihast 25—35 snt ja vasikalihast 30—40 snt kg.

Pärnus maksti sealihast 40—45 snt, vasikalihast 35—50 snt, veiselihast 23—45 snt ja lambalihast 25—35 snt kg.

Valgas maksti veiselihast 30—35 snt,

vasikalihast 25—30 snt, lambalihast 25—30 snt ja sealihast 38—45 snt kg.

Narvas maksti sealihast 45—50 snt, veiselihast 35—45 snt, vasikalihast 35—40 snt ja lambalihast 40—50 snt kg.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Viimastel nädalatel seisukord kanamunahindade liikumises Inglises näitas nõrgenemist. Võrdlemisi soojade ilmade tõttu detsembris suurenes Ingliise sisemaa kanamunade toodang, misjuures Hollandist ja Iirist sissevedu samuti suurenes. Nõudmine oli aga pühade tõttu võrdlemisi nõrk, mistõttu hindade langus oli paratamatu.

Saksas aga märgitakse üldiselt kanamunade hindade seisus kindlat tendentsi. Nõudmine värskete munade järele oli viimastel nädalatel võrdlemisi hea, kuna konservitud mune tarvitatakse vähem. Turu seisukorra kujunemise väljavaated olenevad teataval määral ilmastikust. Kui püsivad edasi külmad ilmad, väheneb Saksas sisemaa kanamunade tootmine ja värskete munade juurevedu. Seega võib näidata tõusu konservitud munade tarvitamine ja ühtlasi ka nende hinnad paraneda.

Kanamunahindade püsimine Saksas on ka teataval määral seletatav importkoguste vähenemisega, mis näiteks novembris langesid õige tunduvalt. Nii veeti möödunud aasta novembris Saksa kanamune 57 466 kv möödunud aasta sama kuu 80 030 kv vastu, vähenedes seega 30% võrra. Möödunud aasta üheteistkümneme kuu jooksul on aga kanamunade sissevedu vähenenud väiksemal määral ja nimelt 695 766 kvintaalile, 1933. a. 754 275 kv vastu ehk 8% võrra.

Ka Inglisse vähenes kanamunade sissevedu novembris eelmise aasta sama kuuga võrreldes. Nii veeti mune Inglisse novembris 1 640 518 suursada, 1933. a. novembri sisseveo 1 798 573 s. s. vastu. Seejuures suurenes impeeriumimaade sisseveokoguste osatähtsus kogu sisseveos 6% võrra, tõustes 49%-le, kuna sissevedu neist maadest suurenes. Väljaspoolt impeeriumi vähenes kanamunade sissevedu aga 19% võrra. Aasta üheteistkümneme kuu vältel veeti mune Inglisse 16 969 623 suurt sada, eelmise aasta 16 815 632 s. s. vastu. Seega suurenes kanamunade sissevedu Inglisse 1% võrra.

Ingliise kanakasvatuse on viimastel aastatel arenenud küllalt kiiresti. Praeguste andmete järgi varustab sisemaa kanakasvatuse juba 75% kogu munatarvitusest Inglises. Seega imporditud kanamunade kogus moodustab kõigest 25% üldisest tarvitatavast kogusest. Seejuures tuleb aga märkida, et Ingliise põllumajanduslikud ringkonnad soovivad kanakasvatust veelgi arendada ja seega varustada siseturu järjest suuremal määral oma maa saadustega. Niisuguste sihtide taotlemist loodetakse soodustada turustamiskeskuste loomisega. Ajakirjanduse andmeil Ingliise munade ja lindude turustamise ümberkorraldamise komisjon, kes pikeemat aega töötas uue turustamiskava koostamisel, on nüüd oma töö lõpetanud ja töö tulemused esitanud põllutööministrile. Selle kava järgi Inglises kutsutakse ellu munade turustamise nõukogu, kes hakkab töötama umbes samal alusel kui praegune piimaturustamisnõukogu. Uue kava järgi jaotatakse Ingliise 50 produktiooni-tsentrumisse, igas tsentrumis asutatakse munade vastuvõtmise, pakkimise ja sortimise jaam. Munade tootjad registreeritakse ja kõik müügileasaadavad munad tulevad turustamisele selle jaama kaudu. Vastu võetakse mune kindla hinnast ja vastuvõtijaamad varustatakse külmuuridega. Munade müügi organiseerimiseks on nähtud ette kogu maa jaotamine 12 rajooni, iga rajoon varustab munadega oma rajooni suurkaupmeest. Nende abinõudega loodetakse kanakasvatuse tasuvust tõsta ja laiendada.

Nagu meie kanamunade aasta ekspordi kokkuvõtteist selgub, oli möödunud aasta meile haruldaselt soodus. Kogu importkogus ulatub 34 690 000 munale, eelmise aasta 22 580 000 muna vastu. Seega väljavedu suurenes 54% võrra, võrreldes eelmise aasta väljaveoga ning tõusis rekordsele tasemele.

Kuna meie kanamunade eksport, nagu harilikult, talvekuudel seisab, siis siseturu hinnad on kujunenud olenemata maailmaturu

kehtivatest hindadest. Kuna aga toodang on talvekuudel võrdlemisi madal, on ka hinnad küllalt soodsad. Nii maksusid kanamunad viimasel kahel nädalal siseturul vastavates

linnades snt paar: Tallinnas 12—14 snt, Viikandis 11—13 snt ja Narvas 13—16 snt (kauplustes).

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Enne pühi toimunud suuremate sisseostude puhul on teraviljaturg välismaadel nüüd vaikne. Hinnad börsidel üldiselt madalamad eelmisest nädalast, arvatud välja Winnipegi börs, kus nisu ja rukis näitasid väikest tõusu. Vaatamata, et käesoleva majandusaasta nisusaak eksportmaades on madalam möödunud aastast 10% võrra ja osutub ühtlasi kõige madalamaks viimase 10 aasta jooksul, on see siiski küllalt suur, et nisuturul kutsuda esile tunduvat hindade elavnemist. Võttes arvesse käesoleva majandusaasta alul tehtud kalkultatsioone vajitava nisukoguse kohta ja võrreldes neid 21 nädala jooksul väljaveetud kogustega, leiame, et ennustatud kogus on tõenäoliselt kõrgem tegelikust. Nisu tarvitus on üksikute kuude järgi enamvähem ühtlane ja seepärast võime otsustada käesoleva kaubandusaasta esimese 21 nädala järgi ka edaspidist tarvitust. 1933/34. a. oli nimetatud ajavahemiku import Euroopa riikidesse 45 milj. kv ehk 41% kogu aastasest tarvitusest. Eelmiste aastate sissevedu kõikus 40% ja 44% vahel. Kuna käesoleva majandusaasta import 21 nädala jooksul on pea võrdne (44,6 milj. kv) möödunud aastaga, siis tõuseks kogu aastane Euroopa riikide import 111 milj. kv peale, mis osutub 5 milj. kv ehk 4% madalamaks kui arvati varemalt.

Väljaspool Euroopat asuvates maades sissevedu on suurem möödunud aastast 1,5 milj. kv ehk 12% ja ulatub eelarvestuses tehtud koguseni. Euroopa riikide eelarvestusest tagasihoidlikuma sisseveo tõttu on tõenäoliselt nisu tagavarad käesoleva majandusaasta lõpuks 113 milj. kv varem tehtud eelarvestuses ette nähtud 108 milj. kv asemel.

Vähem möödunud aasta samast ajavahemikust ja importinud Inglise 1,5 milj. kv, Hollandi 1,9 milj. kv, Saksa, Poola ja Tšehhoslovakkia 0,8 milj. kv, kuna tunduv sisseveotõus on Skandinaavia riikides, kus k. a. import on 3 milj. kv eelmise aasta 1,2 milj. kv vastu. Eksportmaades kõige suurem väljaveo tagasimineku on Venes, kus k. a. eksportkogus on 0,6 milj. kv eelmise

aasta 5 milj. kv vastu. Põhja-Ameerika Ühendriikide ja Kanada eksport on langenud 26,4 milj. kv pealt 20,9 milj. kv peale. Samuti on väiksem Doonau riikide väljavedu. Väljaveos on tunduv suurenemine Argentiinas, kus 21 nädala eksport on 19,8 milj. kv eelmise aasta sama ajavahemiku 10,1 milj. kv vastu ja Austraalias, kus eksport on tõusnud möödunud aasta 8,7 milj. kv pealt 11,2 milj. kv peale.

Rukkikaubanduse alal loodud Saksa, Poola ja Vene vahelist kokkulepet, mis hakkas kehtima 1. jaanuaril ja mille järgi nimetatud riigid on kohustatud hindade kõikumise ärahoidmiseks rukist saatma maailmale vaid nõudmise ulatuses, ei peeta maailma rukkikaubanduses ja edaspidises hindade kujunemises kuigi mõõduandvaks. Nimetatud kolmest riigist on vaid Poolal olemas maailmaturgu mõjutavad tagavarad. Igasugused riikidevahelised kokkulepped rukkikaubanduse alal ilma Argentiinata on väikese tähtsusega.

Käesoleva põllumajandusaasta Argentiina rukkisaak ületab esialgsed arvestused ja tõuseb 4,2 milj. kv peale eelmise aasta 2,2 milj. kv vastu. 1932. a. sealne saak oli 3 milj. kv. Väljavedu arvatakse tõusvat 4 milj. kv peale.

Põhja-Ameerika Ühendriikide rukki külvipind on k. a. 5 679 000 aakrit ehk 13% enam kui 1933. aastal. Ka oraste seisukord on tunduvalt parem ja hinnati 1. det. 80 punkti peale möödunud aasta 70 punkti vastu.

Belgias ja Hollandis, kui tähtsamais ostujõusõtte tarvitavais mais, kehtimapanud määrused importkaupade eest tasumaksmise kohta piiravad Rumeenia maisi väljavedu neisse maadesse. Rumeenia maisisaak arvestatakse 44,7 milj. kv peale, mis osutub suuremaks möödunud aastast 2,5 milj. kv, kuid on siiski väiksem 3 milj. kv möödunud viie aasta keskmisest. Üldiselt edeneb Doonau riikide maisieksport aeglaselt. Sealset väljaveokogust arvestatakse 80 000—100 000 tonnile.

Teise tähtsama söödateravilja — odra — saaki peetakse Argentiinas väga heaks ja see osutub suuremaks kui kunagi seal saadud. Aluseks võttes head odrasaaki, millest arvatav eksport tõuseb 7 milj. kv peale, ja käesoleva põllumajandusaasta madalakvaliteedilist nisu, kujuneb Argentiinast kõva võistleja Kanadale P.-Am. Ühendriikide söödaviljaturul, mis ka teatavat mõju avaldab edaspidises odrahinna kujunemises.

Väikemüügihinnad üksikuil turgudel olid möödunud nädalal järgmised:

Tallinna turg: rukis 12 snt, nisu 15 snt, oder 12 snt, kaer 9 snt, rukkijahu 13 snt, sepikujahu 20 snt kg.

LINATURG — FLAX MARKET.

Linaturgudel algas uus aasta ühes tõusvate hindade ja tugeva tendentsiga. Šotis, Dundee linabörsil märgiti Ida-Euroopa linade jooksvaid hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 inglise tonni eest naelsterlingites järgmiselt:

31. XII 34 26. XII 34 27. XII 33

Petseri-Võru R	81	79	47/10
Läti Liivi R	82	80	46/10
Vene Kasteleo			
IV grupi I s.	87	83	46/—

Nagu tabelist nähtub, märgiti Ida-Euroopa linade hindu Inglises 31. XII 34 2—4 naelsterlingi võrra kõrgematena kui nädal tagasi ja 33,5—41 naelsterlingi võrra kõrgematena kui aasta eest.

Linahindade noteerimiskomisjon Tallinna Börsikomitee ruumes 4. jaanuaril 1935 noteeris lina kokkuostuhinnad sentides riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu järgmiselt:

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
ristna	R 128	124
hoffsdreiband	HD 119	115
dreiband	D 110	106
ordinaardreiband	OD 99	95
low-ordinaardreiband	LOD 88	84
takuprakk	H 76	72

Tendents: kindel.

Võrreldes vanaaasta viimase noteeringuga 21. XII 34 on ülaletoodud esimene uueaasta noteering iga standardsordi 1 kg kohta kõrgem: Petseri- ja Võrumaal 9 sendi võrra ja mujal Eestis 10 sendi võrra. Samas peab

Tartu turg: rukis 10 snt, nisu 12—13 snt, oder 9 snt, kaer 6 snt, rukkijahu 11 snt, nisujahu lihtne 20—22 snt, odrajahu inimtoiduks 17 snt ja loomasöödaks 8—9 snt.

Viljandi turg: rukis 11 snt, nisu 14 snt, oder 10 snt, kaer 8 snt, rukkijahu 12 snt, sepikujahu 23 snt, odrajahu inimtoiduks 20 snt kg.

Valga turg: rukis 10—11 snt, nisu 13 snt, oder 9 snt, kaer 6—7 snt, rukkijahu 11—12 snt, sepikujahu 18 snt kg.

Narva turg: rukis 12 snt, nisu 15 snt, oder 10 snt, kaer 8 snt, rukkijahu 13 snt, sepikujahu 18 snt kg.

märkima, et k. a. 4. jaanuari noteering on Petseri-Võru R sordi kohta 100% kõrgem, kui eelmise aasta 5. jaanuaril.

Petseri laadal 2. jaanuaril 1935 ostsid kaupmehed talupidajailt kokku üle 60 000 kg lina hinnaga 128 snt 1 kg eest ristna standard-sordi alusel.

Kui märkida Petseri-Võru linal kõrvuti ühest küljest Dundee linabörsil noteeritud hindade kuukeskmised naelsterlingites 1 inglise tonni kohta cif Ida-Inglise sadamad ja teisest küljest Tallinnas noteeritud kokkuostuhindade kuukeskmised sentides 1 kg eest franko kokkuostja ladu, siis saame 1934. a. kohta järgmise tabeli:

	Naelsterlingid 1 tonni eest Inglises c f	Sente 1 kg eest franko kokkuostja ladu
Jaanuar	51/14	70
Veebruar	53/5	83
Märts	60/18	88
Aprill	62/18	94
Mai	60/12	93
Juuni	61/2	91
Juuli	64	96
August	66	100
September	66	—
Oktoober	66	96
November	68	102
Detsember	78	116

Nagu toodud tabelist näha, on linahinnad tõusnud peaaegu järjekindlalt kogu möödunud aasta läbi. Sama tõus näib jätkuvat ka uuel aastal. Kui kaugele linahinnad käesoleval aastal veel tõusevad, selle ennustamiseks ei ole küllalt kindlaid andmeid. Lääne-Eu-

roopa linakaubanduse keskustes ei peeta linahindade lõvenemist enne märtsit või aprilli võimalikuks. Samas juhitakse tähelepanu Vene riikliku kaubanduse kahepaiksusele: ühest küljest on Vene müügiorganisatsioonid püüdnud ja suutnudki oma linade suurmüügihindu järjekindlalt tõsta ja teisest küljest on nad (venelased) Gentis madalate dumpinghindadega lasknud müügile omi lina-seid lõngu ja isegi kangaid. Kuid hoolimata Venemaa säärasest võistlusest ja linahindade tõusu jätkumisest, Lääne-Euroopa lina-seriide vabrikud loodavad 1935. aasta esimeseks pooleks rohkesti tööd ja äritehinguid.

KARTULITURG —

Läinud aasta detsembris veeti välja meilt 7 791 kv kartuleid, üle 4 000 kv läks Itaaliasse ja Portugali, kuna ülejäänud osa saadeti Soome. 1933. a. detsembri kartulite väljaveedu tõusis kõigest 1 463 kv-le. Viimased kuud läinud aastal olid eriti soodsad väljaveoks, mille tagajärjel 1934. a. kartulite eksport tõusis 69 763 kv. 1933. a. veeti välja 47 722 kv, seega 1934. a. suurenemine 47%.

Väärtuseit aga ületab läinud aasta eelmise üle 100%. 1934. a. väljaveetud kartulite väärtus tõusis 241 372 kr. 107 631 kr. vastu 1933. a.

Käesoleval aastal seni pole veel kartuleid välja veetud, sest ilmad pole kartulikaubanduseks kuigi soodsad ja ka välisriikidest puuduvad suuremad tellimised. On loota, et selle kuu lõpupoolel ehk läheb korda mõnituhat kvintaali saata veel ära ja sellega oleks sügise kartulikaubanduse hooaja lõpp.

AEDVILJATURG —

Jaauari esimestel päevadel jäi külmade ilmade tõttu kauplemine aedviljaturul üsna vaikseks. Erilisi muudatusi aedviljade hindades aga polnud märgata.

Õunte eksport lõppes juba enne jõulupühi ja viimaste partiide müügi juures oli märgata hinna alanemist Eesti õuntelt, kuna Soomes oodati juba Ameerika õunte sissepääsu odavamata tolliga, milline tollialandus hakkas seal kehtima 1. I alates.

Õunte ekspordi lõppedes langesid esialgu õunte hinnad vähe, eriti aga keskmise kvaliteediga õuntel. Kõige ilusamate ja kõige paremate õunte hind jäi siiski püsima endisele tasemele ja jaauari lõpul näitas väikest tõusutendentsi, olgugi et külmade ilmade tulekuga vähenes tunduvalt ka õunte ost-

Arvestades linahindade praeguse kõrgusega ennustatakse käesolevaks aastaks lina külvipindalade suurenemist kogu Euroopas, väljaspool Venemaad. Juba praegu valitseb kõikjal elav külvi-linaseemnete nõudmine. 1934. aastal veeti Eestist välja külvi-linaseemneid 693 829 kg koguväärtusega kr. 236 692,—, mis on koguselt ja väärtuselt enam kui 20 korda rohkem 1933. aastast. Ka 1935. a. jaanuaris ootavad mõned külvilinaseemnete saadised väljasaatmist.

Linakiudu (lina ja takku kokku) veeti Eestist 1934. a. välja 3 992 tn. koguväärtusega kr. 3 203 000.—.

POTATO MARKET.

Kevadiseks hooajaks pole praegu näha, et kartuli väljaveedu võiks paisuda suureks. Arvatavasti lähemad riigid tarvitavad osa meie kartulitest, kuid Lääne-Euroopa riikide kohta on praegu väga raske teha mingit kindlat otsust.

Pealegi kartulisaak oli läinud aastal eelmisest väiksem ja siseturu tarvitus tööstuskartulina on praegu suurem, siis võib arvata, et kevadeks meil väga palju kartuleid müügiks ei jäägi.

Praegu piirtusvabrikutes on suur nõudmine kartulite järgi. Selle tagajärjel on ka kartulihinnad veidi tõusnud. Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 8. jaanuaril Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad.

Kartulihinna noteering 8. I jäi ära.

VEGETABLE MARKET.

mine. Nii müüdi keldrites paremaid taliõunu juba 50—60 snt kg, kuna halvemate õunte hind oli endine — 20—25 snt kg või 2,5—3 krooni mõtt.

Sibulate eksportimine ei võtnud ka veel hoogu, kuna Soomes pole lõppenud sibulate tagavarad. Ka sibulate müügikorralduse asjus pole saavutatud veel täielikku koostööd soomlastega. Siseturul sibulate hinnad kerkisid vähe enne pühi, kuid pärast pühi langes nende hind uuesti ja ostudega ollakse tagasihoidlik. Suurel viisil ostes makstakse sibulatest 8—9 snt kg.

Siguritest makstakse 17—18 snt kg.

Juurviljaturul olid hinnad peagu endised ja nende toomine turule võrdlemisi tagasihoidlik.

METSATURG — TIMBER MARKET.

Raie tööd metsades on täies hoos. Riigi Metsatööstuse lankides ligines raie tööd käesoleval kuul lõpule, kuid kohati on terav puudus töölistest, kuigi mets kaunis hea ja teenistusvõimalused soodsad. Lund on olemas, eriti metsades, ja metsavedu hakkab liikuma.

Oksapuu palkide hinnad püsivad võrreldes läinud talvega umbes kr. 2.— tihumeetrit madalamad ja ostutahe on tagasihoidlik. Palkidest maksti detsembris: Võrus kr. 5—8.50 thm, Verioral kr. 8.50 thm, Ahja jõel kr. 6.50—7.— thm. Kitsarööpmelise raudtee jaamades kr. 8—9 thm, Tapal kr. 6.30—11.60 thm. Riigi Metsatööstusel on jaamades vähesel arvul müümata palke hinnaga kr. 8—9 thm, ostjad on tagasihoidlikud.

Paberipuude hinnad püsivad kõrgema moodunud talve hindadest ja makstakse: Võrus ja Verioral — peened (läbimõõduga 10—15 sm) kr. 3.75 ja jämedad (läbimõõduga üle 15 sm) kr. 5.50 rm, Ahjal kr. 4—5.50, raudteejaamades Tallinna poole kr. 4.25—6.— rm. Riigi Metsatööstus on müünud suurema partii hinnaga raudteejaamades kr. 4.02—6.67 rm.

Propside nõudmine on väike ja hinnad umbes läinud hooaja tasemel. Pärnus makstakse kantstillast (7×7×7) kr. 40.—, Verioral — kr. 28.—, Käru jaamas kr. 3.30 rm. Riigi Metsatööstuse toodang müüdi hinnaga kr. 3.75 rm. jaamades.

Kasepakkude hind võrreldes läinud-aastase hinnaga tõusis umbes 30%, kusjuures A/s. A. M. Luther võtab vastu ka 17 sm ladvaläbimõõduga pakke (varem algas vas-

tuvõtt 18 sm). Raudteejaamades makstakse kasepakkudest kr. 9.50—17.— thm, jõgede ääres kr. 8—13.50 thm, mererandades kr. 7.50—13.50 thm.

Üle mitme aasta alustas tööd poolitööstus, makstes kase värtnapuudest (ümargused pakud, pikkusega 75 sm, läbimõõduga 10 sm ja üle) jaamades kr. 4.75 rm.

Lepapakkude nõudmine on väga elav ja makstakse 100% kõrgemat hinda, võrreldes läinud aastaga, nimelt raudteejaamades kr. 16.— thm, ja mererandades kr. 13.— thm. Riigi Metsatööstuse lepakukud ostis oksjonilt firma Kopelovskiy, makstes I sordist kr. 27.—, II s. kr. 17.— thm, sihiga ekspordida neid välismaale.

Haavapakkude hinnad on eraturul läinud aasta hindadest veidi odavamad ja kohati kõtkuvad. Ahjas ja Kärus makstakse I sordist kr. 21.— thm, II s. kr. 10.50 thm, Verioral I s. kr. 26.50 thm, II s. kr. 16.— thm. Riigi Metsatööstuse pakud, kõik sordid läbisegi müüdi oksjonil firma Kopelovskiy'le keskmise hinnaga kr. 31.— thm. franko raudteejaamades.

Küttepuid hindades on külmade saabudes, kuna pole veel täiesti kasutatavat lumeteed, märgata väikest tõusu.

Kasvatav metsa oksjonitel müüdi riigi metsadest 20. detsembril sügisel müümata jäänud lankidest 163,7 ha taksihinnaga kr. 38 046, millest pakuti kr. 41 630.—. Sügisestel oksjonitel müüdi kokku 2 168,7 ha taksihinnaga kr. 868 002 ja müügihinnaga kr. 1 218 648.—.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID**KULLAVARADE LIIKUMINE.***MOVEMENT OF GOLD RESERVES.*

Kuivõrt ebatavaliselt sünnib tänapäeval rahvusvaheline arvete õiendamise, näitab eriti ilmekalt rahvusvaheline kullavarade liikumine. Enne sõda õiendati kullasaadetiste kaudu vaid ajutisi differentse riikidevahelistes arvetes ja tegelikud kullasaadetised moodustasid vaid tähtsuseta murdarvu üldisest kau-

banduslikust läbikäigust. Tänapäeval esineb aga kuld tähtsama tegurina rahvusvahelistes maksubilanssides. Kulla sissevedu U.S.A.-sse võrdus 1934. a. 9 kuu jooksul 960.000.000 dollarile ehk 79% kaupade sisseveost.

Lisatud tabel toob ülevaate kulla sisse- ja väljaveo jäägi kohta tähtsamais riigis.

	Kullaliikumise nettojääk miljonites.	
	1933 (vanad doll.)	1934 (uued doll.)
U. S. A.	+173	+921 (10 kuud)
Ühend. Kuningriik	+677	+634 (10 ")
Prantsuse	+244	-396 (9 ")
Saksa	-103	-103 (9 ")
Hollandi	-67	-94 (9 ")
Šveitsi	-41	-69 (9 ")
India	-126	-172 (9 ")

On selge, et nii kolossaalsete kullasummade liikumisel on vähe ühist riikidevahelise kaubandusliku läbikäiguga — pigemini, need kullasaadetised esindavad vabu kapitale, mis liiguvad riigist riiki, otsides lühiajalist paigutamismõistmist. Need rahvusvahelistel rahaturgudel „ujuvad“ summad on teatud määral ühel ja samal ajal pikaajaliste investeerimiste turgudel valitseva ebakindla olukorra tulemusena ja osalt ka põhjuseks, mõjutades pidurdavalt majanduslikku elavnemist ning olles hädaohuks riikide rahandusele.

Vaatamata suurele kullasisseveole U. S. A.-sse, keskpangad kullaalusel olevais Euroopa riiges omavad siiski veel kullareserve kaugelt suuremal määral kui seda nõuab seadus. Nii olid kullavarad möödunud aasta detsembri alul Prantsuses ja Poolas suuremad kui aasta varem. Prantsuse panga kullavarad 16. novembril 1934 ulatusid 82.070.000.000 frangile, seega ületades kaugelt kogu liikveloleva paberraha arvu. Kui aga arvestada ka jooksvate kohustustega (s.o. liikvelolev paberraha + jooksvad kohustused), siis ulatus kulla kate 80,7%-le.

Šveitsi Rahvusliku panga kullavarad (7. XI 1934) katsid liikveloleva paberraha 141%, kuna paberraha + deposiitide kate ulatus 96%-le. Ka Hollandi ja Belgia keskpankade varad ületasid tunduvalt seaduses ettenähtud alamäärana. Poola ja Itaalia keskpankade kullavarad seevastu olid suhteliselt palju väiksemad. Itaalias ületas katte-

protsent vaid pisut seadusliku normi. Viimases riigis kullastandard on riiklikult reguleeritav, kuna kõik tehingud välisvaluutas on valitsuse poolt kontrollitavad. Itaalia Panga 26. XI diskonto protsendimäär tõstmine 3%-lt 4%-le oli nähtavasti just kullavarade kaitseks.

Kullavarad ja jooksvad kohustused kullabloki maade keskpankades.

(miljoneis vastavate maade rahahikuis)

		Kuld	Paberraha	Kohustus. kokku	Paberraha kattevara %	Kulla % jooksvat. kohustused
Prantsuse	16 nov.	82 070	80 193	101 652	102,3	80,7
Belgia	8 „	2 558	3 537	3 741	72,3	68,4
Hollandi	„	881	890	1 097	99,0	80,3
Šveitsi	7 „	1 908	1 352	2 015	141,1	94,7
Itaalia	31 okt.	6 071	13 251	14 388	45,8	42,2
Poola	31 okt.	497	1 010	1 191	49,2	41,7

Kullavarade liikumises peegeldub rahaturgudel valitsev närviline seisukord ning määr, milleni kapitali liikumine monopoliseerib valuutatehinguid, missugused tavaliselt peaksid olema tingitud kaubanduslikest ja finantstehinguist. Aasta lõpul asetleidnud atentaat kuningas Aleksandriale, kabinetikriisid Prantsuses ja Belgias ning hädaoht kullabloki maade rahahikute pariteetidele põhjustasid ühelt poolt kapitalide sissevoolu Inglisse, tõstes sterlingu kursi novembri alul 76,12 frangile ja teist poolt kulla liikumise Prantsusest, Hollandist ja Belgiast U.S.A.-sse 140 milj. dollari ulatuses.

Vähem kui 4 kuud tagasi, kui sterlingu hind asus oma madalamal tasemel (73,70 fr.) ja kullavarad liikusid New-Yorgist Pariisi, avaldati tõsist kartust dollari ja sterlingu tuleviku kohta. Selles väljendub kõige selgemini valuutaturu äärmiselt tundelik seisukord ning kiire reageerimine sündmustele ja kuulujuttudele.

Puuvillakasvatuse ja -tööstuse — Cotton Growing and Cotton Industry.

Puuvillakasvatuse reguleerimine oli põhjalikumal kaalumisel P.-Am. Ühendriikide valitsuses. Valitsuse kava on nüüd avaldatud ja selles on nähtud ette puuvillakasvatuse laiendamine. Eelmisel aastal oli kasvupinna vähendamismäär 40% normaalpinnast, 1935. a. aga 25%. Konkreetset see tähendab, et

käesoleval aastal võib istutada 34 miljonit aakrit (28 miljoni aakri asemel 1934. a., mil kasvupinna vähendamise määraks oli 40%). Keskmiste saagiandmete kohaselt võiks sellelt pindalalt oodata ligi 12 miljonit palli puuvilla. Peale ametliku vähendamise loodetakse siiski, et läheb korda farmereid veenda vä-

hendama pinda veel vabatahtlikult ligi 50% ulatuses, millega oleks saavutatud ligi 30%-ne üldine vähendus. Kümneprotsendilist suuren-damist eelmise aasta vastu peetakse olukor-raga arvestades loomulikuks.

Puuvillaturgude seisukord seni on üldiselt halvenenud. Tarviduse suurenemine ühendriikides on põhjustatud vaid streikide likvideerimisest, millele järgnesaju-

tine tootmise tõus. Puuvillaturul on vaikne ja ligemal ajal pole näha suuremaid muutusi. Inglise on müügid 75—80% tavalisest määra-st, kuigi Saksa alustas uuesti ostusid, mis augustist peale olid täiesti katkestatud. Saksa vastava tööstuse tegevusmäär on 65—70%, Itaalias 65%. Prantsuses on olukord veel halvem. Praegust 60% tegevusmäärast tuleb veelgi vähendada, kuna pakkumine ületab nõudmise.

Tööstuse tegevusmäär Inglise — *Industrial activity in England.*

Board of Trade indeksi järgi, mis avaldati hiljuti, oli Inglise tööstuse toodang 1934. a. kolmandal veerandil 105,3 (1934. a. teisel vee-

randil 109,7; 1933. a. vastaval veerandil 96,8). Ligi 10%-list tõusu tuleb pidada kaunis suu-reks.

Raudteede seisukorrast — *Condition of Railways.*

Prantsuse raudteede aruannetest selgub, et 1933. a. raudteede võrk töötas suure puu-dujäägiga, samuti nagu eelmisel 1932. a. Ainult Paris-Orleans ja ida raudteed saavutasid ülejäägi.

Puudujäägi suurusest annab kujutluse, et üksi Paris-Lyon'i liinil see ulatus 946 milj. fr.

P.-Am. Ühendriikides, Belgias ja eriti Prantsuses ja Šveitsis raudteede veod oktoobris ja novembri ajal vähenesid veelgi eelmise aastaga võrreldes. Saksas, Inglise ja Kana-das veod suurenesid.

Ameerika krediit Saksale — *U. S. A. Credits to Germany.*

The Wall Street Journal'i teadete järgi on Ühendriikide varaamet arvanud Saksale 6 mil-joni £ krediidi puuvilla ostudeks P.-Am. Ühendriikidest. Ostutingimused on töötatud juba välja ja on praegu Saksa riigipanga kin-nitamisel. Kokkuleppe üksikasju hoitakse sa-laduses, kuid on arvata, et leppe sisuks on lubadus Ühendriikide poolt osta Saksast kau-

pu samas ulatuses, millises sakslased ostavad puuvilla. Tegelikult sünniks see nii, et Ühend-riikidele puuvilla müümisel avatakse Saksas vastaval määral krediite, mille arvel nad edaspidi toimivad oste. Krediidi suurusega arvestades kestavad need ostud pikemat aega ja seetõttu on oodata P.-Am. Ühendriikide ja Saksa kaubavahetuses tunduvat elustumist.

Protsendimäärade alandamine — *Lowering of Discount rates.*

Portugali pank vähendas oma diskon-toprotsenti 5-le. Eelmine protsendivähenda-mine oli 8. XII 1933, mil see alandati 5,5-le.

Rumeenia pank alandas 15. XII 1934 oma diskontoprotsendi 4,5% peale, mis oli

varem 6%. Eelmine vähendamine oli aprillis 1933. Rööbiti sellega on laenude protsenti alandatud 7% pealt 5,5% peale. Ühtlasi on protsendi ülemmäär fikseeritud 9,5 peale.

Sõjavõlgade tasumise vähjakäik — *War debt Payments to USA.*

P.-Am. Ühendriikide varaameti arvestuse järgi oli 15. XII 1934 Ühendriikidel saada võl-gade ja protsentide arvel 155 miljonit dolla-

rit. Sellest summast tasusid võlgnik-riigid alla ¼ miljoni dollari (228.000 dollarit).

Rahaväärtuse langetamine Tšiilis — *Currency depreciation in Chile.*

Tšiili pank otsustas peeso hinnaks mää-rata 19,22 peesot ühe dollari eest. Peeso eel-mine vahetuskord dollariga oli 9,69.

KAUBAMÄRKIDE JA ERIALADE JUHT

TRADE MARKS and SPECIALITIES

JAHU JA LEIVATÖÖSTUS.

FLOUR MILLS, BREAD FACTORIES.

A/S ROTERMANNI TEHASED
Jahu ja leivatööstus
Tallinn, Jaama t., tel. 425-87

ROTERMANN WORKS Ltd.
Flour Mills, Bread Factory
Tallinn, Estonia

Jahu veski
J. PUHK & POJAD
Tallinn

Flour Mills
J. PUHK & POJAD
Tallinn, Estonia

KEEMIA-, KOSMEETIKA-, SEEBI- TÖÖSTUS.

CHEMICALS, SOAPS, COSMETIC ARTICLES.

KEEMIATÖÖSTUS „FEIVAL“
Prov. A. Feischner
Tallinn, Volta 3, tel. 440-61

CHEMICAL WORKS „FEIVAL“
Prov. A. Feischner
Soaps, Parfumes, Cosmetics for Export
Tallinn, Estonia

KUMMITÖÖSTUS.

RUBBER.

EESTI KUMMITÖÖSTUS „PÕHJALA“
O/Ü.
Tallinna, Pikk 33, tel. 443-12

ESTONIAN RUBBER FACTORY
PÕHJALA Ltd.
Pikk 33, Tallinn, Estonia

PAGARIÄRID, KOHVIKUD.

BAKERIES, COFFEE SHOPS

A. FEISCHNER
Kohvik ja kondiitri äri
Tallinn, Harju 45, tel. 445-00

Bakery Café
A. FEISCHNER
Tallinn, Estonia

ŠOKOLAADI JA KOMPVEKI TÖÖSTUS.

COCOA, CHOCOLATE, CANDIES.

Kakao-, šokolaadi ja kompveki-
tehas
A/S. A. BRANDMANN
Tallinn, V. Tartu mnt. 4/6
tel. 458-82

Cocoa, chocolate, candies
for export
A. BRANDMANN Ltd.
Tallinn, Estonia

Šokolaadi
vabrik
Tallinn.

KAVE
Chocolate
Factory Export
Tallinn, Estonia.

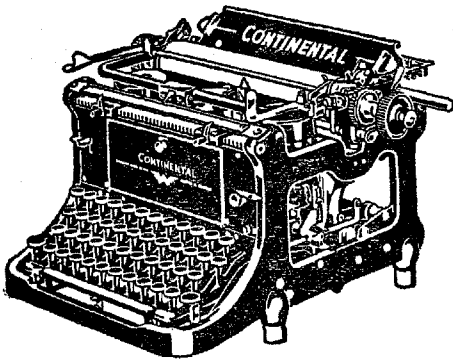
TOIDU- JA MAITSEAINED.

FOOD-STUFFS AND SPICES.

Kohvi, jahu, manna, tee, vürtsid
EESTI TARVITAJATEÜHISUSTE
KESKÜHISUS,
Tallinn, Siimona 4

Coffee, flour, manna, tea, spices
THE ESTONIAN CO-OPERATIVE
Wholesale Society ETK
Tallinn, Estonia

CONTINENTAL KIRJUTUSMASIN

omab uuendused, mis teevad ta praegusaja mugavaimaks ja võitlus-võimelisemaks.

Nõudke demonstreerimist, et üllatuda tema võimeis.

Laos kõik mudelid: kohver-masinast kuni laivõlliliseni.

ORIGINAL ODHNER ARVUTUSMASIN

on tänapäeva moodsamaid, vastupidavamaid, käepärasemaid ja täielikumaid.

PALJUNDUSAPARAADID

laos mitmesugused mudelid ja igasuguste tööde jaoks kohalised.

BÜROO - TARBED,
KOOPER PAPER,
KIRJUTUSMASINA
VÄRVI PAELAD

OMA PARANDUS-TÖÖKODA.

LIER & ROSSBAUM

VIRU 7. TALLINN. TEL. 433-34

Kõrge kvaliteet

Ületamata maitse

Huviküllane pakend

on Gesti vanima

kakao-, shokoladi- ja
kompvekitehase

AS
J. Brändmann

toodangu omadused.

NÕUDKE KÕIKJAL
MEIE SAADUSII

Tehas ja peakontor:

Tallinn, Väike Tartu mnt. 4/6
Tel.: 458-82 ja 470-45

Osaonnad:

Tartu, Ülikooli t. 36. Tel.: 11-80
Rakvere, Turuplats 2. Tel.: 3-21

● NOODITRÜKK

● ROTATSIOONITRÜKK ● RAAMATUKOITMINE

● VÄRVITRÜKK

Ühiselu trükikoda

Aktsiaselts

Tallinn, Pikk 42
Telefon 442-04

Valmistab maitsekalt ja parajate hindadega

Igasuguseid trükiteid

kõige lihtsamast – kõige keerukamani

Trükikoja laos saadaval: Vallavalitsuste ja vallakohtute kantseleraamatud, kutsed, teatelehed, maksuviitungid jne. Notaritele volikirja planketid, advokaatidele kohtuotsuste planketid jne.

Kohvik ja
kondiitriäri

H. Feischner

Parim kohvi
Maitsevamad koogid,
tordid, kohvisaiad

Tallinn,
Harju 45, tel. 445-00

Igaüks ostab ja tellib
välismaa kirjandust

A. Keisermani raamatukauplusest

Tallinn, Kinga 6-8
Telefon 434-55

Täielikum valik Eesti kirjandusest

Ühisus „Võhma Eksporttapamaja“

Võhmas, Viljandimaal

The Võhma Co-operative Exportslaughterhouse

Võhma – Estonia

KAUPLUSED

Võhmas, Tapamaja juures

Viljandis, Posti tän. 18

Tallinnas, Valli tän. 10, Urla majas

Poska tän. 28

Turukaubamaja kpl. 26

Raekojaplats 13

*Ostke ainult kodumaa
kalasse ja botikuid
selle märgiga*

KONJUNKTUURINSTITUUT

on asutatud majanduslike küsimuste uurimiseks.

Konjunktuurinstituudi ülesandeks on eriti:

Eesti majanduse seisukorra igakülgne selgitamine ja objektiivne hinnang.

Majanduselu nähtuste jälgimine maailmas ja nende uurimine ja valgustamine Eesti majanduse seisukohalt.

Järjekindla jooksva informatsiooni korraldamine majanduslike küsimuste, eriti tootmise ja turundamise olukorra kujunemise kohta valitsusasutiste kui ka eramajanduse ringkondade kasutamiseks.

Eriuurimuste korraldamine aktuaalsemate majanduslike probleemide lahendamiseks.

KONJUNKTUURINSTITUUDI JUHATUS

Direktor: **A. Pullerits**, Riigi statistika keskbüroo direktor

Väljaannete toimetaja: **A. Tooms**, tel. 433-42.

Majandussektssiooni juhataja: **J. Janusson**, tel. 433-44.

Põllumajandussektssiooni juhataja: **J. Kurkus**, tel. 468-24.

KONJUNKTUURINSTITUUT

ja tema väljaannete kuukirja „Konjunktuur“ ja nädalikirja „Majandusteated“

toimetus ja talitus

asuvad: Tallinn, Toom-Kooli 13, tel. 468-24.

Tellige trükitööd

J. Roosilehe trükikojas

Tallinnas, Vana Posti t. 8

Telefon 437-67

**Trükikoja laos valmistritkitarbed: kaubandus-
tööstusettevõtetele, ametasutustele jne.**